

ВІСНИК ЖЕСЕРЯЛД

-VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спілено - політичний місячник

ЗМІСТ

Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф в Америці	1
Привітання Кардиналові Йосифові від Головної Управи ООЧСУ	3
С. Корнич — Огляд світових подій	4
З. Карбович — Стратегія і тактика національної революції	7
Д-р Михайло Кушнір — Проблеми змін в ССР	10
Мартин Сулятич — Деякі проблеми та межі ідеології	12
Лев Шанковський — Більшевики про УПА	17
Іван Левадний — Безсмертний Маркіян	21
Алла Коссовська — У ньюоркській підземці	25
Анатоль В. Бедрій — Росія в боротьбі з Україною	26
Ярослав Гриневич — Листкуючи енциклопедії	27
Петро Кізко — Ворожі гнізда	29
Інж. А. Вовк — Воєнна техніка і історія людства	30
Хроніка	31
Події велики і маленьки	33

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОВІД
УКРАЇНИ

Немає української родини без української книгодірні!

Немає української книгодірні без видань 00ЧСУ!

ПРОГОЛОШУЄМО ВИПРОДАЖ КНИЖКОК ЗА ГОТИВКУ

Е. Маланюк: Illustrissimus Dominus Mazepa — тло і постаті, стор. 32	0.50
Е. Маланюк: Малоросійство, стор. 36	0.50
Е. Маланюк: До проблеми большевизму, стор. 82	1.00
Е. Маланюк: Нариси з історії нашої культури, стор. 80	0.50
Е. Маланюк: Остання весна (поезії), стор. 104	1.50
* Історія Русів , стор. 346	3.00
Д. Доццов: Підстави нашої політики, стор. 210	2.75
Д. Доццов: Правда Прадідів великих, стор. 95	0.50
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба, стор. 410	6.00
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода, сторінок 100	0.50
О. Оглоблин: Хмельниччина і українська державність, стор. 24	0.25
О. Оглоблин: Думки про сучасну українську історіографію, стор. 87	1.50
А. Киянинський: На дні СССР, стор. 232	2.75
У. Самчук: Чого не гоїть вогонь (роман), сторінок 288	8.75
Ф. Одрач: Шебетун (повість), стор. 294	2.50
Т. Ерам: Советський акваріум, стор. 142	0.50
Л. Старицька-Черняхівська: Останній сніп, сторінок 44	0.50
Л. Старицька-Черняхівська: Іван Мазепа, сторінок 154	1.25
М. Щербак: Багаття (лірика), стор. 64	0.75
М. Щербак: Шлях у вічність, стор. 29	0.25
В. Гришко: Пансловізм в советській історіографії і політиці, стор. 87	0.25
Б. Кравців: Людина і воїк (сл. п. Р. Шухевича-Чупринки), стор. 31	0.25
РІЧНИКИ „ВІСНИКА” за 1960, 1961, 1962, 1963, 1964 (тверда оправа)	6.00
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, стор. 15	0.15
Е. Ляхович: Форма і зміст українських змагань	2.50
В. Січинський: Крим (історичний нарис), стор. 31	0.25
П. Мірчук: З моого духа печаттю (25-ліття ОУН), стор. 30	0.25
П. Мірчук: Відродження української ідеї, стор. 63	0.50
П. Мірчук: Під покров Богородиці (свято УПА), стор. 32	0.25
П. Мірчук: Українська визвольна справа і українська еміграція	1.00
С. Збаразький: Крути, стор. 104	1.00
Г. Косинка: Фавст з Поділля, стор. 95	1.00
П. Савчук: Гетьман Мазепа	2.00
П. Савчук: Ідея і любов (драма на 3 дії)	0.50
П. Савчук: Чотирьох з мільйонів (трагедія на 5 дій)	1.00
П. Савчук: Облога замку (мелодрама на 5 дій)	1.00
М. Остроперха: На закруті, стор. 142	2.00
М. Остроперха: Великий Василіянин, стор. 48	0.50
М. Остроперха: Гомін з далека, стор. 127	1.50
О. Бабій: Повстанці (поема), стор. 180	2.00
О. Запорожець: В одвічній боротьбі, стор. 370	2.00
М. Чубатий: Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй	2.50
Хосе Орtega: Бунт мас	2.00
Вадим Лесич: Кам'яні луни	1.50

АНГЛОМОВНІ ВИДАННЯ

Le Vasseur De Beauplan: A Description of Ukraine	3.00
N. Chirovsky: The Economic Factors in the Growth of Russia	3.75
N. Chirovsky: Old Ukraine	7.00
N. Chirovsky: The Ukrainian Economy	1.60
N. Chirovsky: An Introduction to Russian History	4.50

Замовлення висилати на адресу:

VISNYK
P. O. Box 304, Cooper Station
New York, N. Y. 10003

ОРГАНІЗУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВІСНИКА”! ВИРІВНЮЙТЕ ЗАДОВЖЕННЯ!

ВІСНИК

**ВІТАЄМО ВЕРХОВНОГО АРХІЄПІСКОПА
КАРДИНАЛА ЙОСИФА НА ЗЕМЛІ ВАШИНГТОНА!**

„Здається, що нема такого конгресмена, який би по стількох милих переходах, по стількох несподіванках, і то гарних несподіванках, прийшов ось тут до вас, прийшов не як десь у чужу землю, але прийшов між своїх... ми ось тут разом, і наш серця, наш розум і наше минуле і наше сучасне злучені разом. Дай, Боже, щоб і ці відвідини відновили ті зв'язки, закршили їх, щоб вони стали ще сильніші, щоб кожний з нас відчував себе свідомо, з повною свідомістю, членом великого Українського народу”.

(З виступу Первоєпарха Української Католицької Церкви в Едмонтоні, Канада, 28 червня 1968 року).

ВЕРХОВНИЙ АРХІЄПІСКОП КАРДИНАЛ ЙОСИФ В АМЕРИЦІ

Після відвідин у Канаді Верховний Архієпископ Кардинал Йосиф Сліпий у липні-серпні відвідає українські католицькі єпархії в З'єднаних Штатах Америки, а в серпні-вересні — єпархії в Латинській Америці. Так завершиться візита найвищого достойника Української Католицької Церкви на американському континенті, візита, що має таке ж історичне значення, яке мала в 1921-1923 роках візита Слуги Божого Митрополита Андрея. Тільки тепер Митрополит-Ісповідник, Кардинал Йосиф завершує свою турне по Америці.

Вістка про приїзд Кардинала Йосифа викликала величезне піднесення в українських громадах у ЗСА та Канаді. В безпрецедентному вияві погувань десятки тисяч українців автами, літаками і поїздами їшли до Торонто, щоб сказати найглибшу пошану українському Мугеникові за віру. У прийнятті Кардинала Йосифа в Торонті брало участь понад 50.000 людей.

В Канаді відвідав ще Кардинал Йосиф її столицю Оттаву, Квебек-Сіті, Монреаль і звідти прибув на триумфальну, многотисячну зустріч з українцями у Філадельфії, в ЗСА. Програма відвідин Його Блаженства в цій країні охопить ще Стемфорд, Вашингтон, Нью Йорк, де відправить він Богослужбу на площі кол. Світової. Виставки і де на його гость буде влаштований бенкет, ще раз Філадельфію, Ньюарк, українську колонію в Гантері, сумівську і пластову оселі та ін.

17-го серпня Кардинал Йосиф відлетесть з Нью Йорку до Боготи в Колумбії, щоб взяти там участь у Міжнародному Євхаристійному Конгресі, відвідати головні осередки українського Екзархату в Бразилії, Аргентині та Венесуелі.

"VISNYK" — "THE HERALD"

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

Джерелом емоцій і відданості українців-католиків Кардиналові Йосифові є усвідомлення, що в його особі зустрігають українські громади не тільки найвищого достойника УКЦеркви, але й одного з найбільших достойників універсальної Католицької Церкви. Папа Іван XXIII звелігав був Кардинала Йосифа, кажути, що він — „прикраса всієї Католицької Церкви“. Папа Павло VI подав до цих багатознагних слів свого попередника: „Кардинал Йосиф є постаттю, яка належить до історії віків“. Кожна з цих похвал є вповні заслуженою. Кардинал Йосиф залишився із своїми єпископами, священиками та мирянами під час жахливих переслідувань Церкви на рідних землях. Він відкликнув усі спокусливі пропозиції ворога, який за акт апостазії пропонував Митрополитові Йосифові найвищі достойнства Російської Православної Церкви включно з патріаршим саном після смерти патріарха Алексея. Митрополит Йосиф повернувся в концентраційний табір, ставши Мугеником, Ісповідником віри в найкращій християнські традиції.

Джерелом емоцій і відданості українців-католиків Кардиналові Йосифові є ще й інше усвідомлення: він — це єдиний ієрарх розтерзаної Української Католицької Церкви, що залишився живим з усієї ієрархії, знищеної московським безбожницьким режимом. Загинули внаслідок переслідувань: Кир Йосафат і його помігник Кир Григорій з Перемишля, Кир Григорій і його помігник Кир Іван зі Станиславова, Кир Никита, Кир Николай зі Львова, Кир Теодор з Ужгороду та Кир Іван з Багни. З Пряшівської дієцезії загинув Кир Павло, ординарій, залишився живим помігник Кир Василій. Українці-католики глибоко відгувують цю жертву, поміщену через жертву багатьох тисяч священиків, монахів, монахинь і мирян. Але Боже Прovidіння не тільки зберегло життя Митрополита-Ісповідника, але й повернуло Його в гудесний спосіб у вільний світ з великою місією. Може передвісником здійснення цієї місії є відновлення Пряшівської єпархії в Чехо-Словаччині. Чи хтось ліг сподіватися ще рік тому, що це станеться? Боже Прovidіння зберегло життя Пряшівського єпископа-помігника Кир Василія Гопка для того, щоб він ого-

ПРИВІТАННЯ КАРДИНАЛОВІ ЙОСИФОВІ ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ООЧСУ

Його Блаженству
Блаженнішому Верховному Архиєпископові
Кардиналові Йосифові Сліпому.

Ваше Блаженство Блаженніший Владико!

Від імені Головної Управи і всього членства Організації Оборони Чотирьох Свобід України просимо ласкаво прийняти наше найсердечніші привітання з нагоди Вашого прибуття на американську землю.

Переважна більшість членів ООЧСУ ще на рідних землях були активними членами Організації Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери та вояками Української Повстанської Армії або їх симпатиками і вели безкомпромісну боротьбу з окупантами України. Члени ОУН були й залишилися активними борцями з останнім окупантам України, московсько-большевицьким наїзником, і спільно з борцями УПА боролися за здобуття Української Самостійності Соборної Держави. Опинившися в З'єднаннях Стейтах Америки, вони зразу включилися в зорганізоване українське життя, головно в систему Організації Оборони Чотирьох Свобід України, і так продовжують виконувати свої обов'язки супроти Всюючої України.

Наша організація, яка своїми Відділами охоплює ввесь терен ЗСА, бере активну участь в усіх діяльниках

лів відновлену вітку Української Католицької Церкви на Словаггіні.

Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф майже в кожній своїй проповіді закликає до єдності, просить Бога, щоб цю єдність нам подав. У гасах, коли дійсно велетенські проблеми стоять перед Церквою в цілому світі, не можна не згадати слів, які сказав Верховний Архиєпископ під час авдієнції українців у Папи Павла VI. Він тоді висловив певність, що українці об'єднають свої зусилля для добра Церкви, бо тільки там, де є згода, там є й перемога. На це Святіший Отець Папа Павло VI відповів: „Якщо житимете в згоді, будете живі духом; якщо житимете в згоді, краще будете приготовані на жертви, що їх від вас вимагає історія; якщо житимете в згоді, стократно зміцните свої сили для боротьби. Віруйте, будьте сильні, впевнені, наполегливі. Любіть один одного і вірте, що українська нація, підтримува на своєю вірою, не тільки не буде переможеною, але вийде остаточно переможцем!”

Докладніший огляд відвідин Верховного Архиєпископа Кардинала Сліпого в Канаді і ЗСА буде поданий в наступному гислі „Вісника”.

життя української спільноти і допомагає своєму народові в його боротьбі за Божі й людські права, щоб він міг свободно жити й розвиватися під покровом Божої ласки в користь своєї Батьківщини і всього людства на базі проголошених у Декларації Президента Ф. Д. Рузельта чотирьох свобод, які лягли в основу Атлантическої хартії: свободи слова, свободи совісти, свободи від страху і свободи від зліднів.

Ваша приявість між нами, Найдостойніший Владико, як Первоієрарха Української Католицької Церкви, етійого Ієпівідника святої Христової віри й невигнаного Борця, який, як колись святі Апостоли, не злякався лютих переслідувань збоку ворогів Бога й людей, а протягом довгих років мужньо обороняв Українську Церкву й український народ, — додасть нам сили до ще зусильнішої праці й ще більшої жертовності для досягнення нашої великої мети — перемоги над діявольськими силами, втіленими в московсько-большевицький імперіалізм. Ми глибоко переконані, що боротьба нашого народу, жертовна праця української спільноти на еміграції та Ваші молитви прискорять день постанові вільної, самостійної, соборної української держави.

Запевняємо Вас, Ваше Блаженство, що ми не зійдемо з обраного нами шляху доти, поки Україна не стане вільною і незалежною державою.

В найглибшій пошані склоняємо голови перед Вами, Блаженнішим Владико, і з великою радістю дякуємо Всеянічному, що дозволив нам вітати Вас на цій вільній землі. Одночасно просимо Його, щоб дозволив нам бути свідками тієї великої хвилини, коли Ви, Найдостойніший Владико, засядете на належному Вам Патріаршому престолі. Тоді Ваші труди й муки увійчаться заслуженою нагородою.

Просимо про Ваші святі молитви й Ваше Архипастирське Благословення для всіх починів і задумів у користь незламного й нескореного українського народу, нашої організації і всіх нас, її членів. Складаємо Вам глибокий уклін.

З синівською відданістю

Іван Винник — голова Вол. Нестерчук — секретар
19 липня 1968 р.
Нью Йорк

ІДЕОЛОГА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ, ВИЗНАЧНОГО МИСЛІТЕЛЯ, БЛІСКУЧОГО ПУБЛІЦИСТА І ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦЯ, Д-РА ДМИТРА ДОНЦОВА З НАГОДИ ЙОГО 85-ЛІТТЯ ЦИРО ВІТАЮТЬ І ЩЕ МНОГИХ ЛІТ УСПІШНОЇ ПРАЦІ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ БАЖАЮТЬ

ГОЛОВНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ
ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД
УКРАЇНИ
РЕДАКЦІЯ „ВІСНИКА ООЧСУ”

С. Корніг

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Погода в червні була неспокійна. Холод чергувався зі спекою. Понад ЗСА проходили гуртки. Погода ніби акомпанювала політичним подіям у світі, що протягом цього часу виглядали спочатку, як бурі з громами й блискавками, а закінчилися деяким проясненням політичних обріїв у Західній Європі.

Перемога націоналізму у Франції

Політичні події у Франції, що прибрали були грізних форм, втратили на силі і напружені. Спричинилася до того тактова, обережна, але тверда поставка Уряду, який пішов на поступки страйкуючим робітникам, а студентам приобіцяв задоволінити їх домагання щодо змін в організації високого шкільництва. Одночасно президент де Голль заявив у своїй промові, що „він не поступиться”, що „Республіка не абдикує”. На передмістях Парижу стояли танкові з'єднання, готові до інтервенції.

Проте, за найважливішу причину невдачі перевороту у Франції можна вважати неспроможність лівиці виставити виразну політичну про-

граму, сконкретизувати цілі, дати нові ідеї. Французький народ не підтримав революції, він не хоче комунізму, не хоче повороту соціалістичних урядів „народного фронту”. Все вказувало на те, що страйки і вуличні заворушення не мали глибшого опертя в народніх масах. Тому лівиця радо вхопилася за єдиний для неї „престижевий” вихід — проголосуванням нових виборів на 23 і 30 червня ц. р. Як відомо, в тих днях французи масово проголосували за національну партію — Союз Оборони Республіки, яка одержала в парламенті 291 місце з усіх можливих 487. Союзна з нею партія „Незалежних Республіканців” одержала 64 місця. Разом націоналісти здобули 355 місць. Опозиція зазнала нищівної поразки — комуністи втратили 40 місць, діставши тільки 33. Отже, націоналізм у самому серці Європи вперше після другої світової війни осягнув триумфальну перемогу над комунізмом і соціалізмом. Цей факт, безумовно, матиме великі наслідки для дальнього розвитку світових подій. Явище тим більше знаменне, що якраз у Франції москофільство закоренилося в народі ще з царських часів.

Комуністична агресія в Західній Німеччині

Комуністична агресія проявилася, крім Франції, також у Західній Німеччині. 11-го червня уряд Ульбріхта видав розпорядження, яке вимагає для переїзду і перевозу товарів через територію Східної Німеччини до Берліну окремих віз і оплат. Це нове порушення міжнародних договорів викликало в Західній Німеччині обурення і занепокоєння.

На інтервенцію західньонімецького канцлера Кізінгера уряди ЗСА, Британії і Франції, як гаранти договору про вільний доступ до Берліну, вислали спільні протест до Москви (з Ульбріхтом вони не утримують дипломатичних зносин). Рада НАТО в Брюсселі ухвалила постанову, яка обмежує в'їзд мешканців Східної Німеччини до всіх 15 держав — членів цієї організації.

У Берліні триває стан непевності. Кореспонденти стверджують, що такого роду комуніс-

**ЦИРО ВІТАЄМО ЙОГО БЛАЖЕНСТВО
БЛАЖЕНИШОГО ВЕРХОВНОГО АРХІЄПІСКОПА
КАРДИНАЛА
ІОСИФА СЛІПОГО
З ПРИЇЗДОМ ДО ЗСА**

Закликаємо все наше членство взяти масову участь у всіх Маніфестаціях-Зустрічах з Первоєпархом Української Католицької Церкви, незламним Ієпівідником віри Христової і борцем за права Церкви і Українського Народу.

**ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ВІЗВОЛЬНОГО
ФРОНТУ В ЗСА:**

Організація Оборони Чотирьох Свобід України
Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України
Спілка Української Молоді Америки
Товариство кол. Вояків УПА ім. ген.-хор. Романа
Шухевича - Тараса Чуприки
Союз Українських Політичних В'язнів
Прихильники Антибільшевицького Бльоку Народів
в Америці — Українська Репрезентація
Товариство Української Студійночої Молоді
ім. М. Міхновського

тичні провокації викликають в Західній Німеччині зріст націоналізму, який може проявитися у виборах 1969 року.

Крім натиску на західній Берлін, комуністи розпалюють в Західній Німеччині студентські демонстрації, підтримувані анархістичними та троцькістськими елементами. В зв'язку з цим Бундестаг ухвалив закон про надзвичайні повновласті для уряду на випадок загрози для безпеки держави.

„Лібералізація” в Чехо-Словаччині

Світова преса присвячує багато уваги стремлінням московських сателітів до унезалежнення від комуністичного центру — Москви і лібералізації своїх режимів. У звітному часі особливу увагу звертала на себе Чехо-Словаччина.

На початку червня Політбюро чеської комуністичної партії на чолі з Дубчеком ствердило конечність демократизації режиму і прийняло „новий курс” політики. В проголошенні декларації зазначено, що партія зобов’язується ввести „демократичний соціалізм” згідно з гуманітарними традиціями народу. Федеральний устрій Республіки має запевнити рівні права словакам. Ухвалено також скликати XIV партійний конгрес на 9 вересня ц. р. Внаслідок цих політичних зрушень відновлено на Пряшівщині зліквідовану в 1950 р. Українську Греко-Католицьку Церкву на чолі з єпископом Кир Василем Гопком.

Ці події в Чехо-Словаччині глибоко занепокоїли Москву. Назовні ніби толеруючи „новий курс”, советська преса гостро атакує „антисоціялістичні елементи” в Чехо-Словаччині і „імперіялістичні елементи” в Західній Німеччині, які нібито намагаються розвалити соціалістичний блок держав на чолі з Москвою. Провід чехословацької компартії заявляє, що зі своїх позицій він не поступиться.

Тиснучи на Прагу, Москва скликала з’їзд вірних собі сателітів — Східній Німеччини, Болгарії, Польщі — у Дрездені, під час військових маневрів держав Варшавського пакту пробува-ла шантажувати Прагу своїми військами на території Чехо-Словаччини. Нарешті запропонувала зустріч з верхівкою чехословацької компартії. Після довгих переговорів Дубчек на таку зустріч погодився, але, пригадуючи долю

мадярських провідників Мелетера і Надя, — тільки на території Чехо-Словаччини.

Коли пишуться ці рядки, Політбюро ЦК КПСС на чолі з Брежнєвим і Косигіним відбуває наради з чехословацьким партійним проводом у залізничному вагоні на станції Черна, недалеко кордону ССР. Жадного комунікату з тих нарад не опубліковано. Натомість заповідено нову нараду в Братиславі представників ССР, Чехо-Словаччини, Мадярщини, Польщі і Східної Німеччини.

З поінформованих джерел повідомляють, що Москва поставила Празі такі вимоги: відновити суверенітет преси, радіо та телевізії, заборонити всяку діяльність „антисоціялістичних сил”, не пов’язувати приязніх відносин із Західною Німеччиною, усунути від влади деяких ліберальних діячів, зокрема ген. Павла, шефа державної поліції безпеки, Чізара, члена секретаріату компартії, та Сіка, заступника прем’єр-міністра.

Обережна тактика Москви супроти Праги пояснюється насамперед тим, що чеських комуністів-„лібералів” підтримують Румунія та Югославія, а також проводи найчисленніших у Західній Європі компартій — французької і італійської.

Незалежно від того, як закінчаться переговори на станції Черна і в Братиславі, вже годі говорити про комуністичний моноліт на чолі з Москвою.

Події в ЗСА

У звітному часі політичні події в ЗСА відбувалися в основному на тлі війни у В’єтнамі. До „звичайних” подій дня належали демонстрації студентів з участю патлатих бітніків і вуличні заворушення муринів з грабуванням крамниць і підпалаючими будинків. Незалежно від того в ЗСА ведеться завзята передвиборча кампанія.

Слабою стороною заколотників є низький рівень їх свідомості, брак — після вбивства муринаського лідера Мартіна Лютера Кінга — провідників і відсутність скристалізованої ідеології та політичної програми, що виявляється у виголошуваних на демонстраціях промовах. Робітники не підтримують ворохобників і не беруть участі в демонстраціях та заколотах.

На початку червня студентські демонстрації припинились, а муринаам цілковито не вдався

з організований ними „похід бідняків на Вашингтон”. Рештки учасників походу, що ще трималися в оселі „Воскресіння”, виселено, а провідника о. Ральфа Ебернаті засуджено на двадцять днів ув'язнення.

Війна у В'єтнамі ввійшла в стадію koneчно-го зла, якого, мабуть, не вдається розв'язати та-першньому Урядові. Американці далі стриму-валися від бомбардування північнов'єтнамської території і воєнні дії перенеслися на терен Сай-гону і його околиць. Союзники змушені були залишити Кейсань. В'єтконг при своїх несподі-ваних нападах на американські військові бази почав уживати ракет совєтської продукції. На-прикінці червня американські тяжкі бомбови-ки бомбардували скupчення ворожих з'єднань в районі зdemілітаризованої зони.

В Парижі триває „мирова” конференція. Аме-риканські і північнов'єтнамські делегати збира-ються раз на тиждень для того, щоб повторю-вати свої пропозиції. Північнов'єтнамська делегація вимагає для успіху переговорів відтягнення американських збройних сил з В'єтнаму. Конференція ведеться в совєтському стилі і нав-ряд чи закінчиться чимось конкретним.

В червні загальне пригнічення в ЗСА викли-кало убивство одного з демократичних канди-датів — сенатора Роберта Кеннеді.

Активну передвиборчу пропаганду ведуть де-мократичні кандидати — сенатор Ю. МекКарті і віце-президент Г. Гомфрі, а також республі-канський кандидат — губернатор Н. Рокефел-лер. Стремано і поважно тримається колишній віце-президент Р. Ніксон. Жадний з канди-датів не висунув покищо конкретної виборчої платформи. Річард Ніксон репрезентує центр Республіканської партії, а Г. Гомфрі — програ-му теперішнього Уряду.

Якщо Урядові не вдається перед виборами осiąгнути якогось значного успіху, то їх можуть виграти республіканці, шанси яких збільшилися після прогри у виборах французької лівиці. Уряд робить все можливе, щоб забезпечити перевагу свого кандидата. Витягається при цьому також політичну доктрину, яка спирається на співпраці з Москвою для оборони проти черво-ного Китаю. Зактуалізовано „Дух Глесборо” і переговорів з Косигіним.

В Білому Домі відбулася церемонія ратифі-кації затвердженого ОН договору про заборо-

ну поширювати атомову зброю на ті держави, які ще її не мають. Цей договір має більше те-оретичне значення і не зобов'язує держав, що його не підписали. В значно зrізаному вигляді схвалено запропонований Урядом закон про об-меження і контролю при продажі пальної зброї. Переведено деякі персональні зміни на адміні-страційних постах. Уступив зі свого станови-ща голова Найвищого Суду Ірл Воррен, а на його місце Президент призначив члена Найви-щого Суду Ейбу Фортеса. Ця зміна потребує ще затвердження Сенату.

АМСТЕРДАМ У ПОКЛОНІ ГЕРОЯМ І ГЕРОЇНЯМ

25-го травня ці святкування влаштували місцеві Від-ділі ОЖ ОЧСУ та ООЧСУ при співпраці гуртка моло-ді і шкільної дітвори.

На свято запрошено з доповіддю письменницю Ми-рославу Ласовську, заступницю голови Головної Упра-ви ОЖ ОЧСУ. Напередодні свята відбулась в Україн-ському Американському Горожанському Домі зустріч письменниці з громадянством. В зустрічі взяли участь о. парох Лев Ліщинський, представники місцевих орга-нізацій і запрошені гості з Коговсь та Вестфілду.

Голова Відділу ОЖ ОЧСУ Стефанія Наугольник, відкривши зустріч, привітала письменницю та всіх при-сутніх і передала провід п. Миронові Свідерському, голо-лові Відділу ООЧСУ, який коротко розказав про літе-ратурну творчість Мирослави Ласовської, про її працю на громадсько-супільному секторі.

Прелегентка зазнайомила присутніх з організацій-ним станом Відділів ОЖ ОЧСУ, з іх завданнями, а опісля перешла на другу дуже важливу і актуальну тему — виховання молоді. В другій частині доповід прелегентка, користуючись найновішими матеріалами з рідних земель, розповіла про зростаючий політичний і духовий спротив українських інтелектуальних сил.

Приявні з напружену увагою вислухали доповіді і нагородили доповідачку ряснimi оплесками.

В неділю 26-го травня о год. 3 по полуздні в україн-ській католицькій церкві о. парох Лев Ліщинський від-служив панаходу за Героїн і Героїв, а о год. 4.30 в Українському Домі при численній участі громадянства відбулось на їх пошану свято. Вступне слово виголосив п. Осип Пащак, секретар Відділу ООЧСУ, а програму заподала культурно-освітня референтка Відділу ОЖ ОЧСУ Домна Свідерська. Апель упавшим борцям ви-голосив п. Дмитро Олійник, ветеран визвольних зма-гань, з участю пластиунок Марії Варшони і Марти Сві-дерської при схиленіх прaporах. Пісню „Ой у полі мо-гила” відспівала шкільна дітвора. Рецитацію „В'язні, що згинули в концентраційних таборах” відчитав п.

(Закінчення на стор. 25-й)

3. Карбовиг

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Революція, як органічний спрямовуваний масовий процес, прагне до здійснення означених ідей не лише як теоретичної проекції майбутнього, але й як безперервного здійснювання відповідного до потреб народу ідеалу. Тим та запорука перемоги української революції лежить у тому, що зразу, у хвилину зрыву радикальним шляхом здійснюватиметься наша національно-політична і соціальна програма.

Одночасність національної і соціальної революції — аксіома нашої боротьби в національно-політичній культурній, релігійній, соціальній, економічній ділянках. Це боротьба українського народу, зорганізованого його авангардом, ОУН, а в збройному змаганні веденого революційною армією, УПА. Це не змова, не місцевий чи палатний переворот, а відкрита, що обіймає все і всіх, боротьба в ім'я чітких і несумнівних цілей нації. Суттєва її мета — здобуття влади, що є наріжним каменем, передумовою осягнення свободи і справедливості.

З огляду на домінантність в українській революції національного моменту вона є війною проти всіх ворогів України. Російський імперіялізм спирається на всі кляси російського народу і виникає з усіх класів. Українську національну революцію мусить вести всі верстви українського народу.

З нерозривності елементів національного і соціального в нашій революції випливає елімінація тези про її двоетапність, перехід антирежимної революції в антиімперіяльну, соціальної — в національну. Зеніт революції — збройний зрыв — сконцентрує в собі максимальну натуру обох елементів, що виключить вклинювання ворожої диверсії.

Стратегія революції не може стояти осторонь містичних елементів, як часто вирішних у перемозі. Звідси — візія революції, яка полонить народ. Візія комунізму була вчора, тепер її немає. Не був ніколи візією восьмигодинний день праці, за який буцімто люди йшли на барикади. Вони йшли за новий лад, за справедливість, проти кривди. Центральною візією нашої революції є Київ, вічний, святий Київ, як протистав-

лення Москві, св. Софія як протиставлення Кремлю.

Отже, наше мобілізуюче гасло: Київ проти Москви!

Єдність національної і соціальної ідей, одночасність національної і соціальної революції не сміють приховати примату національного.

Сучасний соціально-політичний лад в Україні є російським ладом, деструктивність якого пов'язана з окупаційною владою. Тому він мусить бути завалений в основі. Питання не в заміні провідної верстви, але в доосновній зміні ладу.

Деколективізація — для прикладу — автоматично усуне десятки тисяч носіїв окупаційної влади і поставить сотні тисяч захисників приватної власності, тобто їх ворогів на життя і смерть. Зрештою, це питання не лише деколективізації, але й ліквідації експлуататорської колоніяльної економічної системи в хліборобстві, в індустрії, у внутрішній і зовнішній торгівлі, в транспорті. Отже, ціль нашого змагу не лише зміна російської командної верстви українською при збереженні „здобутків соціялізму”.

Головним елементом соціальної революції в Україні буде: деконцентрація власності на засоби та предмети виробництва і надання її в різних формах поодинокій, масовій людині, а згодом інше розміщення індустрії по всій Україні з позбавленням її колоніяльного характеру.

У часі колективізації і організованого Москвою голоду селяни масово втікали в промисл, приносячи з собою не лише національні традиції, а й жадобу помсти. В місті вони спролетаризувалися і зіллялися з робітництвом. Свою національно-визвольну роль в революції українське робітництво виконає, невтірлізуючи частину російського робітництва, яке включиться активно по українській стороні, і відсунувши силою ту частину, що стане проти нашої держави.

Наше робітництво опанує владу в місті, допомагатиме роззброювати військові залоги, переключаючи частину бійців на бік революції, паралізуватиме рухи ворога на транспорті.

Українське робітництво — очевидно — перебере індустрію в свої руки.

Більшість української фахової інтелігенції „невтральна”, бо, хоч вона й признається до своєї національності, окупант дає їй кращі життєві умови, ніж іншим верствам, дає ілюзію влади в ряmcях неполітичного керівництва. Проте, усвідомлення нею нової ролі у власній державі матиме вирішне значення. Соціально найвища верства народу є найбільш лояльна супроти окупанта, проте немає сумніву, що серед неї є також патріотичні елементи.

У період зенітної боротьби напевно перейде на нашу сторону деяка частина високих військових старшин-українців, які своє військове знання поставлять на службу революції.

Завданням революційної стратегії мусить бути: провести якнайшвидше процес соціальної революції, і то знизу, щоб зразу створити сприятливі продукційні умови, зліквідувати всі нездорові соціальні ферменти і таким чином зосередити всю енергію на боротьбу проти зовнішнього ворога. Завалюючи соціально-політичний окупаційний лад, ми таким чином зліквідуємо ґрунт під тими елементами, які своєю природою антиукраїнські, а з другого боку, по-ведемо за собою мільйони свідомих і несвідомих національно людей, які оборонятимуть кожну п'ядь землі, кожен верстат, тобто своє право бути господарем у своїй державі. Наголос на самоуправління, на децентралізацію, на здійснення революційних змін знизу — село, район, повіт — включить у процес боротьби найширші кола.

В національній і соціальній революції мають бути повністю використані протиріччя советської системи:

— Захист державної незалежності колишніх колоній західніх імперій, інакли без жадних державних і культурних традицій, з постійним дефініюванням необхідних атрибутів їх суверенності, відсутність яких в УССР впадає у вічі кожному школяреві.

— Скріплювання російського шовінізму, русифікації, відновлювання культу царів і одночасно нищення культури і традицій поневолених націй.

— Постійна суперечність поміж пропагандою і дійсністю.

— Десталінізація, що, рятуючи імперію від розривних сил зсередини, внесла релятивізм у догмах, ревізіонізм і реформізм, поглибила конфлікт поміж партією і позапартійними колами. В десталінізації засуджено Сталіна, але не засуджено створену ним систему.

— Конфлікт поміж компартіями ССР, Китаю, Югославії, Румунії, Чехо-Словаччини, що розхитав усі догми і що його загострення створює пригоже психологічне підложжя для революційної дії.

— Реорганізування Хрушчовим концтаборів, як шлях рятування імперії, коли грозило синхронізоване повстання кільканадцятьох мільйонів в'язнів, скріпило спротив з 1959 р. на рідніх землях, а повернені знову в Сибір принесли бацилі волі в інші терени свого перебування.

— Усвідомлення неможливості нуклеарною зброєю здушувати революції через двосічність цієї зброї скріпило почуття власної сили уярмлених. У Москві розвинули нову модерну стратегію повстанчо-партизанських воєн, яка придається для уярмлених в ССР націй, тож москалі самі „показують” шлях до визволення, дають реальну визвольну концепцію проти потуг, які посидають термоядерну зброю. Мадярщина, Познань, Берлін, повстання в концтаборах показали не тільки політичну, але й стратегічну Ахіллову п'яту червоної імперії.

— Безпросвітність колгоспної системи і реальні господарські успіхи присадибних наділів; підкresлювання зисковності приватного господарства і конкуренції підприємств.

— Основне протиріччя імперіяльної системи: уярмлені і уярмлююча нації; протиприродність комунізму зокрема в уярмлених країнах і дрібні концесії природнім тенденціям людини, при незмінному твердженні про абсолютну перевагу комуністичної системи в обличчі її наявного банкрутства.

Протиріччя советської системи такі многогранні, що годі їх тут вирахувати. Навіть масові депортациі в Сибір чи Казахстан — це двосічний меч. Політичною і стратегічною відповіддю на ці дії Москви є концепція АБН — спільній фронт уярмлених націй, без огляду на місце перебування її членів.

Кожна українська людина має знайти щось

про себе в нашій програмі, власне в її сконкретизованих гаслах, щоб до її свідомості дійшло, що наша боротьба йде теж за її хліб насущний зі здійсненою візією в українській державі. Духовий і соціально-економічний аспект, духові й економічні вартості мусять мобілізувати до боротьби, щоб цілісним життям включати у неї кожного. Не гугенбергівський „націоналізм си-тих”, але єдність національного і соціального, єдність Мазели і Палля, концепція Хмельниччини, єдності аристократів і демосу — Виговського і Кривоноса, УПА як захист ідеального і соціально-економічного — дають тривкіші основи революційному змагові.

Без волі і влади немає землі, без землі немає волі, без власної держави, тобто передусім без власної влади, немає ні волі ні землі. Геть колгоспи! Земля у приватну власність селянам, фабрики робітникам! — Нездійсненні гасла, якщо не стоїть в началі: Вся влада українській нації на українській землі!

Революції доконуються народніми масами і завершуються закономірно збройною рукою, армією. Політичні керманичі революції, що не є вузьким гуртом змовників, але є свідомими цілей революції політичними організаторами боротьби мас, стимулюють, спрямовують, впорядковують масовий революційний процес, який зчаста другорядне ставить на гіерархічно вищий п'єdestал, переміщує вартості під диктатом хвилини і емоцій. Вони не можуть бути конгломератом елементів, резистансом, але мусуть бути духовно, ідеологічно, політично монолітним кадром борців, прикладом революційної і людської моралі.

Політична організація ініціює революційну армію, творить її хребет. Без національно-революційної армії успіх революції неможливий. Тільки армія здобуває і закріплює державу.

Поділ советської армії на армії уярмлених народів, як наслідок розподілу імперії, вимагає уточнення. Кристалізаційним осередком для цього процесу мають бути національно-революційні повстанські формaciї, в які включається бійці советської армії. Повстанські формaciї творитимуться незалежно від ситуації в імперській армії, хоч безсумнівно розклад тієї армії у вирішальній мірі сприятиме їх творенню. Вони формуватимуться на рідних землях і поза

ними. В їх склад входитимуть передусім підпільні — члени революційної організації, політичного проводу революції, добровільці з народу, яких найбільше пече вороже ярмо, бійці советської армії і українські люди з різних закутин імперії.

У хвилину зrivу головна увага буде зосереджена на армію. Господарство, політика, школа і т. п. підкорятися інтересам збройної боротьби. Національна диктатура збройних сил буде переходовим етапом здобування держави, в якому вирішну політичну роль гратимуть безкомпромісові національно-революційні елементи.

Законодавні органи суверенної України будуть скликані негайно після осягнення перемоги для впорядкування державного будівництва та скорегування революційним порядком доконаних соціально- і економічно-політичних змін.

Очевидно, стратегія національної революції мусить включити можливість серії повстань, які не обов'язково завершаться перемогою.

У випадку збройного конфлікту ССР з іншими державами необхідно враховувати три можливості: негативне відношення до нашої державності; нейтральне відношення і прихильне.

У випадку негативного відношення до нашої державності у слішний момент розгортається революційна дія у всій ширині, у висліді якої створюється суверенна українська влада, сперта на нашу армію на означений території. Цим стане український чинник рівнорядним контрагентом, територію якого захищає власна збройна сила. При цьому завжди стоїть перед нами можливість двофронтової війни. Всякі спроби накинути українському народові чужу волю, чужі державні інтереси чи маріонеткові уряди приймемо як нову окупацію і поведемо проти цього боротьбу в таких формах і такими засобами, які будуть в той час найуспішніші.

(Закінчення буде)

„Коли Господь допровадив нас отут, щоб відвідати цей Пам'ятник, то вважаю це благословленою і щасливою хвилиною. Благословленою і щасливою, бо тут вона є виявом нашого зближення, нашого зrozуміння, та й, скажу, може і нашого онам'ятання”.

(Зі слова Верховного Архієпископа Йосифа Сліпого в осідку Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА, в Бавид Бруку, 7 серпня 1968)

Д-р Михайло Кушнір

ПРОБЛЕМИ ЗМІН В СССР

(Продовження)

Ані советський комунізм, ані найліберальніша та найбільш просвічена колоніяльна політика західних потуг не зуміли розв'язати національної проблеми, — не спромоглися переконати людей на п'ятьох континентах, що тільки певні народи мають право на самостійність, а інші народи, „не варті й кількох копійок” (щоб ужити фрази Хрущова) — тих прав не мають. Крім цього, комунізм не виявив себе успішною підмінкою свободи. На сателітство погоджуються тільки ті комуністи, які змушені на нього погоджуватися, а советський конформізм приймають тільки ті комуністичні партії, які можна приклікати до порядку загрозою збройної інтервенції.

Не всі усвідомлюють широчінь змін. Не йдеться вже про жменьку революціонерів, скоплених у різних закутинах України, ані про вуличні заворушення в кількох європейських столицях. Ферментують і буряться не тільки народи, але й цілі континенти. Революція, що охопила Африку, Азію, Латинську Америку — створить у майбутньому довкола советської імперії куди загрозливіше оточення, ніж сучасне „капіталістичне оточення”, бо національне, ба що більше — „націоналістичне оточення” десятків малих і середніх, вільних і незалежних держав.

Не можна підтримувати свободу на Кубі, коли її нищать в Україні. Не можна бути антиколоніяльним в Африці і проколоніяльним у Східній Європі. Але большевики думають, що советський колоніялізм не є колоніалізмом тільки тому, що він — советський. Хто в це повірить поза „вибраним” російським народом? Чи москалі думають, що завдяки тій семантичній формуулі лише вони втримають у зміненому світі свою колоніяльну імперію?

Семантичні можливості в тій ділянці вичерпані і здискредитовані. Ми вже мали „чорних португалець”, „кавових французів”, але це не продовжило колоніяльного володіння. Колоніялізм є колоніалізмом без уваги на термінологію. Коли б українці були чорними — світ стря-

сався б від обурення, а на московських колонізаторів сипалися б звідусіль громи, їх таврувалося б і осуджувалось. Але, безсумнівно, і на „бліх муринів” прийде черга.

У поколоніяльній добі, в яку вступає світ, немає іншого шляху до розладування національної проблеми, як тільки спільноти вільних і незалежних народів.

Тут можна зробити два ствердження. Нині національна проблема є основною, кардинальною проблемою, і вкінці нагробним каменем кожної імперії. Історичний досвід учит нас, що режими ніколи не реформуються, але — падають. Отже, треба сподіватися, що і Москва впаде, тим більше, що москалі думають, що їх це не стосується, бо історія по їх боці. Але народи, що їх Москва поневолює, не по її боці, а в остаточному розрахунку тільки це матиме значення.

Перед „бліми муринами” у Східній Європі немає іншого шляху, як постійний, зростаючий, непоступливий натиск, бо імперії реформуються не добровільно, а тільки під ударами і натиском поневолених.

Імперії падають здебільша з тієї причини, що по спасенні реформи посягають надто пізно. А посягають по них надто пізно тому, що в імперіях, охоплених внутрішньою кризою, темп еволюції надто повільний.

**

У Росії повільно виринає і зарисовується великий плян „советського миру”. Безугавні декларації про мир, пропозиції в справі роззброєння, пляни договорів про неагресію між НАТО і країнами Варшавського пакту, навіть прихильний коментар до папської Енцикліки — це все, безсумнівно, вказує на те, що на дні всіх цих виповідей лежить прагнення зберегти мир. Але „советський мир” є мряковиною, бо арсенал большевицьких політичних засобів недостатній для запроектування такої конструкції. В ортодоксальному викладі „советський мир” означає тріумф комуністичної світової революції. Політика коекзистенції має теоретично забезпе-

чити досягнення тієї утопічної цілі мирними засобами.

Політика коекзистенції — так, як її розуміє Москва — є типовою провізорією без сенсу і ладу, яку, однак, не можна відкинути, бо немає жадної альтернативи. Концепція коекзистенції проповідує мир і ідеал міжнародної співпраці, а з другого боку — ідеологічну війну, революцію і перевороти. Китайці мають повну рацію, коли твердять, що такого роду коекзистенція є купою взаємосуперечностей і нонсенсів.

Політика не мусить бути взором логіки, і часто не має нічого спільногого з логікою. Натомість політика мусить здійснювати постулювані засади. З точки зору Москви політика коекзистенції повинна виконувати два завдання: запевнити мир і безпеку та уможливлювати поступу революції. Видається безсумнівним, що Росії з кожним роком більше залежить на мирі, ніж на революції. Бо не всі революції орієнтуються на Москву. Але треба ствердити, що політика коекзистенції запевняє Росії крихкий і непевний мир. Во підтримування міту ідеологічної боротьби мобілізує західній світ і утверджує конгреси й парляменти в переконанні, що міжнародня комуністична змова загрожує Західові загибллю.

Американська політика в стосунку до Східньої Європи виходить із хибної засади і тому не має успіху, — натомість криє в собі великий ризик. Вашингтон оцінює, що „статус кво”, тобто існуюче становище в Східній Європі має всі ознаки тривалости, і внаслідок цього треба обмежити заангажування по боці противників „статус кво”. Але в опінії мільйонів східніх європейців „статус кво” на далеку мету в його теперішній формі годі буде втримати. В Європі, подібно як і в Америці, всі прагнуть відпруження, ліквідації „холодної війни” й утривалення миру. Але ціною за те не може бути згода на припечатання „статус кво” в Європі. Американська, або, стислише кажучи, англосаксонська політика пристосування і відпруження не може бути в цілості заплачена Європою.

У зв'язку з цим ми, українці, повинні усвідомити дві речі: 1) що доктрина марксизму не здібний до еволюції, і 2) що консерватисти та оборонці „статус кво” всюди і завжди працю-

вали фактично на користь переворотів і революції.

**

Цілі політики Західу вже не раз формулюються на високому ідеологічно-моральному рівні. Досить згадати хоч би т. зв. Атлантичську Хартію. Але одною з причин почуття розчарування і певного недовір'я до політики Західу був дисонанс, який рисувався між проголошеною ціллю і політикою. І тому сьогодні ре-дефініції цілі — не вистачить. Ті, які задивлені в Захід, які свої надії в'яжуть з Америкою — ждуть на програму, на теорію дій, на політику. Самого визначення цілі її усистематизування аргументів, що промовляють за ту ціль, вже замало. Треба окреслити, якими засобами можна буде визволити колись поневолені народи.

Тому проблему треба відвернути. Тільки реально і успішно ведена політика визволення може з часом витворити таку ситуацію, що поневолені народи визнають можливим піднести збройну акцію, спираючись на активну допомогу Західу. Західні політики повинні прийняти як цілком певне, що поневолені народи самі не скинуть комуністичного ярма і без інтервенції ззовні, яка може мати різні форми — визволення не прийде.

Поневолені тепер Москвою народи протягом останніх ста років багаторазово боролися за свободу, були „визволювані”, воскрешувані для суверенного державного буття, а потім знову четвертовані і віддавані в неволю. Водночас протягом останніх років свобода малих і середніх народів, які в атомовій добі неспроможні привернути її собі власними силами — стала відкритою проблемою, на яку немає відповіді. Якщо свобода має бути для всіх, а не тільки для атомових продуцентів, то це очевидне, що світ мусить бути інакше зорганізований. Це питання для американців може академічне, але для людей з-поза залізної завіси істотне і зasadнє. Свобода від комунізму — це багато, але не все. За залізною завісою люди живуть в іншій історичній добі. Советська політика здійснює там свої власні концепції „інтеграції”. А тому свобода в політичному сенсі в другій половині XX століття означає справедливу організацію і безпеку в світовій скалі.

Важко уявити собі більш фальшиву концеп-

Мартин Сулятиць

ДЕЯНІ ПРОБЛЕМИ ТА МЕЖІ ІДЕОЛОГІЇ

(До питань теорії українського націоналізму)

4. Ідеологія і філософія

Виходячи з поданої на початку дефініції ідеології, ідеологія українського націоналізму має мати свій погляд на основні питання філософії, себто питання буття, його походження, правди, всесвіту, можливості пізнання правду та буття і т. п. Без відповіді на ці питання неможливо зформувати повноцілої національної ідеології, тому що без філософії не можна зформувати належний погляд на людину, її мету, спроможності й властивості, на суспільство, на суть, роль і ціль політики та політичної організації — держави, на ціль господарського ладу й на багато інших явищ і ділянок суспільного життя. Як у питанні релігії, так і в питанні філософії, ОУН не має на меті творити якусь нову філософію, а приймає ті істини й ідеї, які вияви-

лися найбільш близькими до правди, зокрема виявлені й перевірені тисячолітнім життям нації.

Російські імперіалісти, чи то комуністи, монархісти чи федералісти, поневолюючи інші народи, завжди приносять і реалізують свою антиприродню, фальшиву, російсько-комуністичну матеріялістичну чи іншу спекулятивну, протинаукову й протижиттєву філософію. Філософія служить їм для нищення української нації.

Філософія є частиною життєвого пізнавального процесу. В малорозвинених проявах це — світогляд, а в розвинених формах це розумом пізнані істини і філософська система.

Філософія, яка стверджує, що все матеріальне й обмежене буття походить від неспричинен-

цю, як ту, яка голосить, що сьогодні не пора уточнювати, як має виглядати політика визволення. Прихильники цієї концепції вважають, що з уваги на настрої західних суспільств не можна раптом перейти від політики коекзистенції до політики визволення. Але є неможливою річчю пропагувати концепцію „визволення” без рівночасного унагляднення загального політичного пляну, який дозволив би осудити, в якій мірі ця концепція реальна.

Концепція „визволення” зводиться в практиці до відповіді на запитання, як цю бажану ціль досягти. Загальний зарис політики визволення повинен охоплювати такі точки:

- заява, що ЗСА ніколи не погодяться з фактом поневолення народів за залізною завісою і ніколи не визнають цей стан легальним;

- декларація, що ціль політики ЗСА — зорганізувати народи світу в систему, чи системи збірної безпеки і піддати атомову енергію міжнародній контролі;

- декларація, що ЗСА, в момент ними вибраний, поставлять перед Москвою домагання, щоб червона армія залишила поневолені кра-

їни і що ціль розбудови збройового потенціялу Америки — надати цьому домаганню відповідної ваги.

Москви не можна нічим спровокувати. Під цим оглядом Джеймс Бернгем має цілковиту рацію. Після проголошення такого типу заяв війна цілком певно не вибухла б. Натомість вплив таких заяв на поневолені Москвою народи був би переломовий. Почуття, що сучасна ситуація є переходова, що день визволення, хоча може ще далекий, все ж таки напевно прийде, що наймогутніша держава світу є іх союзником — цілковито змінила б дійсність за зализою завісою.

Америка повинна вести політику визволення в союзі з масами уярмлених народів. Бо ті народи є природним союзником ЗСА, і вони передусім зацікавлені в організації нової міжнародної системи, яка покінчила б з „легітимізмом” віденських чи ялтинських конгресів, що білим чи червоним царям віддали мільйони людей у неволю. Америка потребує приятелів і союзників, а не американських урядовців московського походження.

ної первопричини, що людина має вроджені, природні права, похідні від її істотності, що людина є істотою обмеженою, але спроможною пізнавати правду й буття, і багато інших прав та ідей — є філософськими поглядами притаманними українській нації. Така філософія є ворогом російських імперіалістів, бо її істини протиставляться народовбивству, деспотизму, атеїзму, імперіалізму, матеріалізму, колективізму. Національно-визвольний рух повинен заступати виразні філософські погляди, хоч одночасно допускає обмін різних теорій, думок та ідей. Боротьба за національно-державне визволення йде відночес із боротьбою за правдиву філософію — за визволення від ворогом накиненої фальшивої філософії.

Ідеологія ОУН старається включити не лише якнайбільше елементів правдивої філософії, але й такі філософські погляди, згідно з якими більшість українського народу хоче жити. ОУН сприяє ширенню правдивої науково-доведеної філософії. ОУН проти доктринерської диктатури над філософією, накиненої українському народові російськими комуністами. ОУН сприяє дослідам та плеканню філософської думки і свободної експериментації над поглиблюванням її знання. Філософія — необхідна ланка у всеобіймаючій ідеології. Вона додає значення і повноти для високорозвиненого життя спільноти. Зокрема, провідні діячі націоналістичного руху повинні мати глибоке знання різних філософських течій.

5. Ідеологія і політична наука

Ідеологія українського націоналізму включає відповіді на основні питання політичного життя під своєрідним аспектом національного інтересу. Це наша національна політична філософія, на якій засновується конкретна визвольна політика. Політична наука, під якою маємо на думці все знання політичного життя, займається політичними явищами „універсально”: вона їх аналізує, досліджує, як певні сталі типові явища. Політична наука включає формування політичних теорій, порівнювання різних теорій та загальну політичну філософію. З національного погляду ідеологія стойть понад політичною наукою, бо вона інтегрує з політичним знанням і політичними ідеями знання й ідеї інших суспільних проявів.

Але ідеологія не заступить політичної науки, бо ідеологія не суперечить політичній науці, не є протиставленням до неї. Її функція — брати висновки політичної науки, зіставляти їх з іншими знаннями та формувати цілісний національний світогляд, щоб стати основою для правильної політичної дії. Вона концентрує свою увагу на політичній національній філософії, основні тези якої поєднують з основними тезами інших суспільних ділянок в одну загальну систему ідей, що охоплюють усі аспекти суспільного життя.

Політична наука не заступить ідеології, бо вона не торкається неполітичних проявів. Політична наука може скористатися висновками соціології, але вона не розв'яже соціальних проблем. Політична наука може скористати із здобутків економічної науки, але вона не розв'яже економічних питань. Зате ідеологія формує цілісний погляд на життя, включно з його політичними проявами. Не політична наука, а ідеологія є сентенцією всього суспільного знання. Політична наука, щоправда, підпадає під національний вплив її дослідників, але вона не визначить національних підстав української політики так чітко, як це може зробити ідеологія, яка зіставляє знання й ідеї різних ділянок.

Тому, що ОУН є рухом поневоленого народу, вона мусить наголошувати велику актуальність для українців вивчення політичного життя, щоб визначити найкращу форму держави, найкращу форму політичного ладу, найкращу форму міжнародних відносин, найліпші політичні методи, політичну стратегію і т. п. І це — завдання української політичної науки.

6. Ідеологія і етика

Кожний свідомий акт має етичну вартість. Діяльність ОУН має свою етичну вартість. Тому ОУН мусить взоруватися на певній етиці. Етика ОУН походить від ідеології ОУН і є її частиною, бо ідеологія ОУН визначає основні істини й ідеї, згідно з якими треба діяти.

Ідеологія ОУН приймає християнські етичні засади українського народу, однаке наголошує ті принципи, які під сучасну пору, в умовах, в яких перебуває український народ, треба більше реалізувати, як інші. Наприклад, нині мен-

ше актуальною є боротьба з різними ересями, а більше актуальною боротьба з воюючим безбожництвом Росії, протидія російському імперському рухові, який реалізує геноцид України.

Щодо етики, далі, українські націоналісти не можуть взорувати своєї дії, наприклад, на засадах етики американських масонів чи визнавців прагматичної філософії, а ігнорувати мільйони визнавців християнської етики в Україні. Етика ОУН включає також постуляти, які не суперечать правдивому філософському знанню. Так, відкидаючи епістемологічний скептицизм, а приймаючи істину, що людський інтелект спроможний пізнати буття, наша етика сприяє конструктивній творчій інтелектуальній чинності.

Етика ОУН мусить брати під увагу й тисячолітні культурні вартості української нації і сприяти практикуванню тих її етичних зasad, які потрібні й правильні, як, наприклад, практикування приватновласницьких тенденцій, чини, скеровані проти тоталітаризму, деспотизму, диктатури. Політична етика ОУН засновується на політичній філософії ОУН. Наприклад, відкидаємо обивательсько-опортуністичну етику непротивлення злу, етику покори й рабства, а плекаємо й практикуємо етику категорично-го протиставлення себе бездержавності, безсувореності. Треба підкреслити, що ОУН не творить якоєсь нової етики — протилежної, наприклад, християнській, але й не може всеціло сприймати етичних зasad одної чи другої Церкви, якщо ці засади відходять від державницько-національних постулатів української нації та революційного активізму для їх здійснення.

Релігійна етика сама по собі не протиставиться політичній етиці. Конфлікт виникає тоді, коли політика ігнорує релігію або коли релігія ігнорує політику. Політичне життя є органічною частиною суспільного життя і тому Церква, яка не бере під увагу політичного аспекту людського життя, проповідує часом фальшиві політично-етичні засади. Якщо національна секція універсальної Церкви формує абстрактно політичну етику або перебирає безkritично політичні формули інших національностей, то така етика є фальшива. ОУН проти етики пацифістичного „християнства”, як в основному нехристиянської етики. ОУН проти без-

етичної „макіявеллівської” політики, бо така політика безцілева, безвартісна.

ОУН визнає державницьку етику, згідно з природною засадою, що кожний народ має право на власну самостійну державу і має повне право боротися за цю державу і в її обороні. Імперіалізм і антидержавність — фальшиві етичні заложення і тим самим неетичні заложення. Основні заложення ідеології ОУН в аспекті етичному є універсальними, себто ідентичними в усіх надприродніх релігіях і згідні з природним правом. Етичні принципи ОУН вповні актуальні і для людей, які не визнають жадної формальної релігійної етики, але визнають універсальність людських та національних свобод і істин. Отже, етика ОУН не є протирелігійна, не є протифілософська, не є протидержавна і не є протиіндивідуалістична. ОУН проти всякої клясової етики, проти расової етики, проти імперської етики, проти космополітичної етики.

7. Ідеологія і наука

Ідеологія, що є ненауковою або протинаукою, відрівна від життя і від дійсності і є ідеологією доктринерською, утопічною, фальшивою. Ідеологія ОУН не проти науки. Навпаки, вона намагається засвоїти найновіші наукові здобутки в різних ділянках і тому є науковою ідеологією в тих ділянках, які можна науково охопити. Вона не є догматично незмінною. Але також вона не є релятивістичною, яка вважає, що всі ідеї і правди змінні, суб'єктивні, релятивні. ОУН визнає ті істини, ідеї та принципи, які виявилися правильними, стійкими та перевіреними. Одночасно ОУН сприяє постійним дальшим студіям, які можуть увінчатися пізнанням нових істин, доповнюючих істин або змінених істин. ОУН приймає такі наукові новини, які виявляються безсумнівними.

Правда є річ пізнавальна. Наука — один з найважливіших засобів правдопізнання. Але наука пізнає всю правду не відразу, а поступово. Людство постійно наближається до щораз повнішої правди, хоч досконалости, мабуть, ніколи не досягне. Однаке, дотеперішні здобутки приймаємо як справжні, а не релятивні. Признаємо і віримо в ті істини, які нам об'явлені надприроднім способом, а знані частинно. Наш обов'язок — прагнути до щораз повнішого пізнання досконалої правди.

Ідеологія ОУН включає істини, пізнані природно та надприродно. Наука пізнає істину лише природно — розумом. Справжня віра не виключає розумового пізнання, а справжня наука, будучи обмеженою в своїх засобах, визнає існування непізнаної істини, існування якої признаємо з помічю віри. Ідеологія ОУН відкидає доктрину „істину”, себто незмінність ідеології, не зважаючи на доведення інших фактів, як також відкидає ідеологічний (онтологічний) релятивізм, себто повний суб'єктивізм і неможливість пізнати правду розумом.

8. Ідеологія і військова наука

В житті народів дуже велику роль відіграє військова сила. Її ужиття має різні пояснення, пов’язані, зокрема, з політичною філософією, з економічними, з етичними і навіть релігійними поглядами. Тому ідеологія ОУН мусить включати основні поняття української військової сили, її ролі в суспільстві, її формування, завдання та ужиття.

Імперіалістичні потуги вживають військової сили для загарбницьких цілей, а національні держави вживають її як засіб оборони. Ідея ОУН про військо відноситься до способу (стратегії) здобуття української держави та її збереження, себто ОУН віdstоює таку військову теорію, яка найуспішніше причиниться до визволення України і яка є згідна з іншими істинами та ідеями націоналістичної ідеології.

ОУН відкидає тоталітарну тезу, що ціллю сили є самозбільшення. ОУН також відкидає пацифістичну тезу, що сила непотрібна чи несуттєва для державного життя, себто, що всі суспільні цілі можна осягнути без посідання сили. ОУН врешті також відкидає мілітаристичну тезу, що мілітарна сила становить найважливіший суспільний чинник.

ОУН заступає тезу, що військова сила української нації має стояти на послугах української визвольної, а потім національно-оборонної політики. Військо — один із політичних засобів побіч дипломатії, економіки, культури. Без військової сили, яка завдала б російській мілітарній потузі рішальної поразки, Україна не зможе осягнути своє повне національне визволення та відбудувати власну національну державу.

ОУН застосовує в часі визвольної війни стратегію національної революції, себто стратегію збройного зусилля всього поневоленого народу в боротьбі з ворогом. Фронт проходить на землях всього поневоленого народу і всієї імперії ворога. Збросю революції є всіляка доступна зброя — від найпростішої до найскладнішої.

Типовою ознакою національної революції є домінуючий вплив ідейної боротьби в ім'я національного визволення та побудови нового, справедливого ладу. Ужиття озброєних мас мусить дуже тісно в’язатися з іншими чинниками, бо сепаратно, без ідейно-психічного, економічно-соціального та політично-пропагандивного чинника і дипломатії — мілітарна сила поневоленого народу не має ніяких виглядів перемогти могутню силу окупантів.

9. Ідеологія і суспільні науки

Соціологія досліджує суспільні групи. Для ОУН українська соціологія має велике значення, бо вона виявляє структуру українського народу. Імперська Росія старається ту структуру знищити, щоб наш народ легше було засимілювати з російським народом. Боротьба йде за українську родину, за українські верстви і стани, за українську провідну верству, за різні українські суспільні об’єднання й врешті найсуттєвіше — за українську національну спільноту.

Наука української соціології є важливою для формування соціальної філософії українського націоналізму. Але вона не є єдиною такою підставою, бо й інші життєві явища мають вплив на соціальну філософію, в тому числі політична наука, релігія, філософія, культура, право і ін. Соціальна філософія — це цілісний погляд на суспільство, його ціль, ролю, завдання. Отже, ідеологія зорганізованого націоналізму мусить мати і має в своїй системі ідеї та істини української суспільної філософії, які формується ширше, ніж на самій соціології. Ці суспільні ідеї мають на меті зберігати, скріплювати та сприяти постійному ростові українського суспільства.

Наша ідеологія, не протиставлячись і не заступаючи соціології, приймає її осяги. Але її соціологія не може бути вистачальною, бо вона сама неспроможна стати основою для мудрої соціальної політики.

bo якщо варе та міжнародне. Успішне упако-
вування упаковки, упаковка і розподіл упако-
вування упаковки: наявність упаковки, упаковка упаковки.

10. Леадорія і упаковка

Сторони залежності від упаковки залежать від
установленої відповідності між упаковкою та
товаром. Тобто, якщо упаковка не відповідає
товару, то це може привести до поганої якості
товару та викидання його з продажу. Але якщо
упаковка відповідає товару, то це може зробити
товар більш привабливим та збільшити його
продажу. Тому, що упаковка має важливу роль
в продажу товару, але вона також повинна
бути відповідною до товару, щоб не знищити
її використання.

Упаковка повинна бути відповідною до товару,
щоб не знищити його якість. Тобто, якщо упаковка
не відповідає товару, то це може зробити
товар більш привабливим та збільшити його
продажу. Але якщо упаковка відповідає товару,
то це може зробити його більш привабливим та
збільшити його продажу. Тому, що упаковка має
важливу роль в продажу товару, але вона також
повинна бути відповідною до товару, щоб не знищити
її використання.

Упаковка повинна бути відповідною до товару,
щоб не знищити його якість. Тобто, якщо упаковка
не відповідає товару, то це може зробити
товар більш привабливим та збільшити його
продажу. Але якщо упаковка відповідає товару,
то це може зробити його більш привабливим та
збільшити його продажу. Тому, що упаковка має
важливу роль в продажу товару, але вона також
повинна бути відповідною до товару, щоб не знищити
її використання.

Леадорія ОВГ є основною «інформацією»
якісної характеристики, а головною є економі-
ческа якість упаковки. Успішна реалізація
упаковки залежить від якості упаковки та
її відповідності до товару.

Сторони залежності від упаковки залежать від
установленої відповідності між упаковкою та
товаром. Тобто, якщо упаковка не відповідає
товару, то це може привести до поганої якості
товару та викидання його з продажу. Але якщо
упаковка відповідає товару, то це може зробити
товар більш привабливим та збільшити його
продажу. Тому, що упаковка має важливу роль
в продажу товару, але вона також повинна
бути відповідною до товару, щоб не знищити
її використання.

Сторони залежності від упаковки залежать від
установленої відповідності між упаковкою та
товаром. Тобто, якщо упаковка не відповідає
товару, то це може привести до поганої якості
товару та викидання його з продажу. Але якщо
упаковка відповідає товару, то це може зробити
товар більш привабливим та збільшити його
продажу. Тому, що упаковка має важливу роль
в продажу товару, але вона також повинна
бути відповідною до товару, щоб не знищити
її використання.

Сторони залежності від упаковки залежать від
установленої відповідності між упаковкою та
товаром. Тобто, якщо упаковка не відповідає
товару, то це може привести до поганої якості
товару та викидання його з продажу. Але якщо
упаковка відповідає товару, то це може зробити
товар більш привабливим та збільшити його
продажу. Тому, що упаковка має важливу роль
в продажу товару, але вона також повинна
бути відповідною до товару, щоб не знищити
її використання.

Сторони залежності від упаковки залежать від
установленої відповідності між упаковкою та
товаром. Тобто, якщо упаковка не відповідає
товару, то це може привести до поганої якості
товару та викидання його з продажу. Але якщо
упаковка відповідає товару, то це може зробити
товар більш привабливим та збільшити його
продажу. Тому, що упаковка має важливу роль
в продажу товару, але вона також повинна
бути відповідною до товару, щоб не знищити
її використання.

Лев Шанковський

БОЛЬШЕВИКИ ПРО УПА

(З серії: Ворожі свідчення про УПА)
(Продовження)

Отже, насамперед приходиться ствердити, що після розгрому Німеччини в московсько-большевицькій агітації та пропаганді концепція „українсько-німецьких націоналістів” продовжувала діяти з кошмарною силою. Поскільки в московсько-большевицькій системі ніщо не діється без причини, можна пояснити це тільки одним: термін „українсько-німецькі націоналісти” мав служити Москві підставою для обвинувачення всього українського народу в колаборації з німцями, як це зроблено у відношенні до чеченців, інгушів, балкарців, карачаївців, кримських татар тощо. Ці малі народи Москва „покарала” за співпрацю з гітлерівськими окупантами страшним погромом і виселенням із прадідівських земель¹²³⁾.

¹²³⁾ Про це див., Александр Уралов (Авторханов), Народоубийство в СССР. Мюнхен, Свободный Кавказ, 1952. Теж: А. Г. „Как была уничтожена Чечено-Ингушская республика?” Социалистический Вестник, Нью-Йорк, ч. 600 (вересень 1947), ст. 178-179.

зобов’язує лише громадян своєї держави. Всі люди, які перебувають на території української нації, під оглядом правним поділяються на дві групи: ті, що визнають суть та мораль правної системи чужої російської нації-окупанта, накиненої чужонародньою силою, і ті, що цього права не визнають. ОУН не визнає права колоніяльних творив СССР-УССР. Зате ОУН визнає право українських історичних суверених урядів, як також українське побутове право, релігійно-церковне право та право українських державницьких традицій. На основі всіх українських правових традицій ОУН мусить включати в свою ідеологію також найважливіші істини та ідеї української правовости.

У відношенні до існуючої на Україні чужої держави ОУН придержується під правовим оглядом революційного принципу, себто цілковитої негації права цієї держави і встановлення натомість українського суверенного права усіх видів.

Отже, цілком подібну долю готував Сталін українському народові. Оскільки найбільший розгром червоної армії стався на Україні, при чому тут найбільше червоноармійців перейшло до ворога, оскільки тільки на Україні вітали гітлерівські війська як „візвозителів” і населення негайно ставало до віdbудови краю, в реконанні, що працює для свого власного добра, оскільки на Україні червоний партизанський рух з українців розвинувся зовсім мало, тоді як до УПА й підпілля горнулися маси народу, оскільки власне на Україні можна було зауважити широкий ренесанс національного й релігійного життя, — Сталін ще в роки війни прирік український народ покарати, позбавити його рідної землі і навіть советської державності. Прихід до влади ждановської реакції, що означала великорадянсько-шовіністичну реакцію, здавалося, давав Сталінові можливості реалізувати ці його народовбивчі пляни.

Справді, з тією метою створено дійсно гігантський плян. Українців треба було взяти в „два вогні”: тих, що залишилися на рідних землях, виселити до Сибіру й Казахстану і українські землі заселити москалями, а українських емігрантів у Німеччині та інших країнах Європи виловити з допомогою західних альянтів і покарати як „квіслінгів” та гітлерівських колаборантів і жидівських погромників. Існування такого пляну потвердив сам Хрущов, який у промові на ХХ з’їзді КПСС сказав, що українці уникнули долі чеченців та інших народів тільки тому, що їх було забагато, і не було де їх виселити. Інакше, сказав Хрущов під сміх учасників з’їзду, Сталін був би їх виселив також¹²⁴⁾.

А втім, у 1945-1947 роках нікому не було до сміху, і сталінському гавляйтрові на Україні

¹²⁴⁾ Найкраща аналіза промови Н. Хрущова на ХХ З’їзді є в книжці англійською мовою: Бертрем Д. Волф, Крушев енд Сталінс Говст. Текст, Бекгравнд, Мотівс, енд Мінінг ов Крушевс Сікрет Адресс ет де Твентіт Конгресс ан Найт ов Фебрюер 24-25, 1956. Нью Йорк, 1957, Прег’єр. Про наміри Сталіна виселити українців див. ст. 190.

— Хрущову теж. Йому, як першому секретареві компартії на Україні, належало керівництво боротьбою проти „українсько-німецьких націоналістів”. Проминув термін 15 березня 1945 р., даний йому особисто Сталіним для ліквідації цих „банд”¹²⁵), а „банди”, на його нещастя, все ще діяли. Можна сказати одверто, що керівництво боротьбою проти „банд” принесло Хрущову дуже важкі клопоти.

Отже, велетенського розміру операції, що їх Хрущов заплянував і перевів уже по цьому терміні, не дали результату. Операції ці були пов’язані з виборами до Верховного Совету ССР (10 лютого 1946 р.) і називаються в історії УПА „великою бльокадою”, бо тоді Хрущов увів залиги внутрішніх військ НКВД в усі села на території дій УПА. Акція ця закінчилася невдачею, бо „гарнізонники” не тільки не могли зліквідувати УПА, але й не могли змусити українське населення піти до виборчих урн¹²⁶).

Протривавши шість місяців, „велика бльокада” території УПА була припинена і „гарнізонники” повернулися до міст. На закінчення „великої бльокади” Хрущов проголосив заяву про близьку, остаточну ліквідацію „банд”, але вони продовжували діяти. Власне в другій половині 1946 р. з'явилось 10-те число журналу

¹²⁵⁾ Здобичні інструкції Волинського облкому КП(б) у з 3 жовтня 1944 р. називають цей термін, як остаточний. Інструкції ці переходяться в закордонних архівах. Див. теж, Петро Мірчук, Українська Повстанська Армія, 1942-1952, 1953, ст. 121-122.

¹²⁶⁾ Проблема бойкоту виборів до Верховного Совету ССР (10.II 1946) і виборів до Верховного Совету УССР (9.II 1947) була, подібно як справа загибелі ген. Ватутіна, справа допомоги голодуючому населенню центральних і східніх областей, а також справа існування чи неіснування підпільної літератури, головним козиром у заперечуванні чи применшуванні засяту дій УПА збоку емігрантських кол, УПА чи ОУН ворожих. Тим часом бойкот українським населенням обох виборів, згідно із закликом підпілля, потверджується більшевицькими джерелами, при чому ці джерела вказують на велике поширення підпільної літератури під час виборів і пояснюють бойкот виборчих урн населення... тероризуванням населення бандерівцями. Мовляв, боялися, що їх бандерівці вб'ють і тому не йшли голосувати. Див., напр., Богодист, назв. твір, ст. 59. Де були гарнізонники, як, напр., у Запитові, Новояричівського р-ну на Львівщині, під час виборів до Верховного Совету УССР (1947) „трудящі” віддали всі противіборчі листівки до району ВКП(б) і до полуздня віддали всі голоси. Там же.

ОУН, „Ідея і Чин” та 1-ше число журналу УГВР, „Самостійність” з матеріалами, що мають історичну вартість, а також ціла низка інших видань підпільної літератури, в тому чимало надрукованих у підпільних друкарнях. Ніщо краще не могло свідчити про живучість українського визвольно-революційного руху, як ці видання.

Думати про них, що вони були обмежені клітинами чи бункрами підпілля, значить недоцінювати ту велетенську енергію, що була вжита для їх продукції й розповсюдження. Звичайною поштою вони мандрували до різних місць в ССР, через Закерзоння до Варшави на столи чужинецьких дипломатів. окремі видання замандрували до віце-президента Югославії, Мілована Джіласа, який чимало ідей Петра Полтави, Осила Дякова-Горнового та інших підпільних публіцистів включив у свій зasadничий твір „Нова кляса”. Сучасне явище „захалявної” літератури в ССР не конче треба пов’язувати з підпільною чи „захалявною” літературою російських революціонерів з доби царів, сучасна „захалявна” література має дещо близччу свою попередницею: підпільну літературу ОУН-УПА-УГВР¹²⁷).

І тепер знову насувається питання: чи це, може, в зв’язку з цією невдачею на відтинку поборювання УПА прислано в Україну Лазаря Кагановича, який відібрав у Хрущова пост першого секретаря КП(б)У (4 березня 1947 р.) і тримав його до 26 грудня 1947 року? У кожному разі ЦК ВКП(б) був дуже невдоволений станом справ в Україні, бо на серпневому позачерговому пленумі ЦК КП(б)У сам Хрущов мусів прочитати ухвалу ЦК ВКП(б) з 26 липня 1946 р. про „серйозні недоліки і помилки в доборі, підготові і розподілі партійних кadrів в

¹²⁷⁾ Про підпільну літературу інформує моя брошюра: УПА та її підпільна література. Спроба бібліографії українських підпільних видань в Україні за час 1945-1950. Філядельфія, 1952. „Америка” (Відбитка з Календаря-Альманаха „Провидіння” на 1952 рік). Обидва названі журнали передруковано на еміграції: Ідея і Чин. Рік V, 1946, ч. 10 у „Збірці передруків підпільних матеріалів, ч. 12/49” та Самостійність. Орган УГВР. Рік I, 1946, ч. 1. Видання ЗП УГВР, 1949.

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

Україні”¹²⁸). Що за цим семантичним параваном крилося незадоволення Москви „українським буржуазним націоналізмом”, свідчать найкраще постанови ЦК КП(б)У в другій половині 1946 р., якими розгромлено націоналістичні ухили українських учених, письменників, поетів, драматургів, мистців і кінових робітників¹²⁹). Це все відбувалося на тлі боротьби УПА, неврожаю та голоду, зокрема в центральних і східніх областях України¹³⁰).

У життєвій кар’єрі колишнього сталінського каціка на Україні, Нікіти Хрущова, друга половина 1946-го і цілий 1947 рік означають найбільший спадок. Звідтіль до небуття, такого звичайного в епоху „культу особи”, був тільки один крок. Хрущов якось перетривав цей спадок і в грудні 1947 р. виринув знову як перший секретар КП(б)У, але головування в уряді передав уже Дем’янові Коротченкові. Кажуть, що Хрущова врятував від ліквідації „партизанський клан”, тобто угруповання в рамках ко-

муністичної партії колишніх червоних партизанів. Таке угруповання мало постати з метою асекурувати себе взаємно проти можливих чисток і ліквідацій, а також щоб впливати на поточну політику. У цьому „партизанському клані” Хрущов, як і Дем’ян Коротченко, вважався „своєю людиною”, і тому побратимства та знайомства серед чекістів (з них головно рекрутувалося червоних партизанів) справді могли йому допомогти, коли його становище виявилося захитаним¹³¹).

Хрущов урятувався, але залишився смертельним ворогом Л. М. Кагановича, якому відплатився за всі свої приниженні через десять років, в 1957 році. Але все ж таки, очоливши знову пост першого секретаря КП(б)У, Хрущов був уже позбавлений головної ролі в поборюванні УПА і всього українського визвольно-революційного руху.

Відповіальність за ліквідацію УПА перейшла від Хрущова до міністерства державної безпеки ССРС у Москві. Керував цією справою в Україні міністер державної безпеки, ген.-лейт. Микола Ковальчук.

У роки війни ген. Ковальчук керував „Смершом” IV Українського фронту, який прибув до Праги і перевів жорстоку чистку чеської столиці від „українських буржуазних націоналістів”. Правою рукою ген. Ковальчука була колишня червона партизанка і „смершівка” Катерина Колосова, в майбутньому керівниця бригади „українських культурних діячів”, присланіх на еміграцію. Барвисту сильветку цього „культурного діяча” можна знайти в спогадах карпатороса Синевірського, розкяяного „смершівця” цієї групи. До речі, Ковальчук очолював міністерство до 1953 року, коли був переведений до Латвії, де зник з овиду назавжди як „бєрієвець”. На Україні за його підписом 30 грудня 1949 р. з'явилось чергове „звернення” до

128) Відповідно до цього в Україні провів Хрущов велику чистку, про яку „Нью Йорк Таймс” звітував 24 серпня 1946 року, базуючи свій звіт на кореспонденції з Києва до московської „Правди” з 23 серпня, де була надрукована промова про чистку самого Хрущова, яка зайніяла дві третіх сторони. Пленум ЦК КП(б)У відбувся 15-17 серпня 1946 р. Мабуть, цієї чистки Москві було замало, і тому вона вислава Л. Кагановича зі спеціальними уповноваженнями на Україну. Завжди цей „залізний нарком” з’являвся на Україну, щоб громити українців, і, за свідченням самого Хрущова, з такими завданнями прибув він на Україну також у 1947 році. Тоді навіть Максима Рильського хотів Каганович репресувати як „українського буржуазного націоналіста”.

129) Див. Данило Лобай, Непереможна Україна. Факти про боротьбу Москви з українським націоналізмом на культурному фронті по другій світовій війні. Видання Комітету Українців Канади, Вінніпег, 1950, ст. 47 і д.

130) Див. Д. Соловей, „Голод в Україні 1946-1947 року”, Український Збірник, Мюнхен, Інститут для вивчення ССРС, ч. 17, 1960, ст. 94-109. У зв’язку з цим голодом советський дослідник І. Сас стверджує: „Час уже об’єктивно розглянути негативний вплив засухи 1946 року на колективізацію у західніх областях України. Тоді із східніх районів країни сюди за хлібом приїжджали чимало колгоспників, чим у своїй антиколгоспній агітації скористалися українські буржуазні націоналісти”. Пор. І. Сас, „Висвітлення соціалістичного будівництва в західніх областях Української РСР”, Український Історичний Журнал, Київ, 1960, ч. 4, ст. 102-109. Вказане місце: ст. 105.

131) Теорію про „партизанський клан” висунув Борис Левицький у своїй книжці німецькою мовою: Ді Совет-україне 1944-1963, Кельн-Берлін, Кіпенгоер унд Вітш Ферляг, 1964, 72 ст. Існування такого „клану” слід уважати дуже правдоподібним, але годі приписувати йому будь-які українські національні аспірації, бо чекісти є виразними прихильниками російського велико-державного шовінізму в крайніх виявах.

„учасників решток розгромлених банд в західніх областях Української РСР”¹³²).

Усі наведені нами події мусіли мати якесь відношення до боротьби УПА й підпілля ОУН у післявоєнні роки. Яке саме, про це годі сказати, бо джерел для вивчення закулісових подій у Кремлі немає і щодо них можуть бути тільки більше або менше оправдані здогади. Але факт, що виселення українців, про яке говорив Хрущов на XX З'їзді КПСС, не було переведено, правдивий. Питання стоїть: Чому не було переведено, якщо Сталін та його прибічники типу Л. Кагановича цього хотіли? Чи справді Сталін дав себе переконати, що „українців забагато, і їх немає де виселити?”

Відповідь на це питання може бути також тільки одна. Коли Сталін укладав свій плян „покарання українців за зраду” у „вітчизняній війні”, він дуже добре знав, скільки з українців і де їх можна виселити. Коли ж у роки затяжної Сталіним жахливої реакції, відомої, як „ждановщина”, цього запланованого виселення не сталося, то тільки тому, що існувала й діяла УПА. Її існування унеможливлювало масові терористичні заходи супроти всього українського народу, який в УПА міг шукати прибіжища й охорони так, як шукав збіжжя для порятунку від голоду. В умовах існування й дії УПА терористичні заходи були надто рисковими і вже в самому зародку несли поважну небезпеку для СССР. Поважна небезпека постала б не тому, що маси тікали б під охорону слабоозброєної УПА, але тому, що якийсь новий Волинський полк відмовився б виконувати накази свого уряду. Це могло б викликати загрозливу ланцюгову реакцію, що змела б з ліця землі терористичний режим. Така реакція належить до законів революції, а закони революції большевики знають. І тому Сталін відмовився від свого рисковного пляну.

Проте, УПА не тільки врятувала український народ від виселення. Разом з політичними в'яз-

¹³²) Див. Беляєв-Рудницький, назв. праця, ст. 203. Оригінали в закордонних архівах. Беляєв-Рудницький подають текст звернення, але не вказують, хто його підписав, бо в часі видання їхньої „документальної студії” ген. Ковальчук уже „не існував”. Як визначний „смершівець”, він був близьким „соратником” Верії та ген. В. Абакумова і був зліквідований під час чистки беріївців.

нями гітлерівських кацетів вона врятувала українську еміграцію від закиду коляборації з гітлерівськими окупантами. Західні альянти побачили ситуацію України під гітлерівською окупацією в іншому світлі. Вони відмовились вигортати Сталінові каштани з українського вогню. Вони признали українцям азиль, і сталінський плян взяти українців у „два вогні” зазнав повного краху. У цьому ділі ОУН-УПА-УГВР мають незалежчу заслугу.

(Далі буде)

ЄВРОПЕЙСЬКА РАДА СВОБОДИ

21 і 22 червня ц. р. в Брюсселі (Бельгія) відбулося засідання Екзекутиви Європейської Ради Свободи з участию президента Оле Бйорн Крафта (Данія), голови Екзекутиви Ярослава Стецька, голови Екзекутиви Івана Маттео Льомбардо (Італія), Джона Грегама (Великобританія), проф. д-ра Теодора Оберлендера (Німеччина). Крім членів Екзекутиви, в засіданні брали участь Слава Стецько, Альфредо Ферлізі (Італія) і д-р Р. Шмідт (Німеччина).

Екзекутива проаналізувала ситуацію в поневолених Москвою країнах, комуністичні революти у вільних країнах, модерний тип ведення війни і прийняла ряд проектів у зв'язку з Роком Прав Людини.

Рада ухвалила резолюцію про підтримку національно-визвольної боротьби народів поневолених російським імперіалізмом і комунізмом, про Тиждень Поневолених Народів, проти переслідування борців за національно-державну незалежність.

Щоб спастися, треба зберігати Божі закони. Людина без характеру, без хребта нічого не варта, навіть найліпші приятелі не будуть її шанувати. З моого заслання на Сибір пам'ятаю, як один наш підпільник казав мені: „Я пропшу Бога, щоб я нічого нечесного не зробив!” І це його тримало в найгірших обставинах сибірської каторги. Коли збережемо віру, здобудемо високе знання, збережемо чисту душу з чесним характером — тоді будемо спокійні за таку молодь, що незабаром обійме провід українського народу. Будьте добре приготовані до того часу, коли український народ віддасть вам провід у ваші руки!

(Зі слова Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого до молоді).

У 125-ЛІТТЯ

Іван Левадний

БЕЗСМЕРТНИЙ МАРКІЯН

Ім'я Маркіяна Шашкевича, талановитого поета і невтомного працівника на культурній ниві, ввійшло в нашу історію як ім'я апостола галицького відродження, яке стало невід'ємною складовою частиною загальноукраїнського ренесансу.

Цей ренесанс на українських землях ствердив нерозривність нашого народу з усім західноєвропейським культурним процесом, не зважаючи на надзвичайно тяжкі умови, в яких перебувала поділена між російською та австрійською імперіями Україна.

В літературах того часу панував псевдокласичний стиль, мертві, штучні канони якого сковували думку письменників. Щоб позбутися цих віджилих приписів і створити літературу близьку та зрозумілу народові, передові західноєвропейські письменники щораз більшу увагу звертають на життя народу, вивчають народну мову, пісні, перекази та обряди і тим започатковують нові напрямки в літературі.

Збірка шотландських пісень, що її видав 1762 р. в Англії Джек Мекферсон, як і староанглійські баляди, що їх видрукував трьома роками пізніше єпископ де-Персі, викликають широке зацікавлення. Цим шляхом ідуть у Німеччині Бод Мер, Брайтінг'єр, Гердер, Гете, а Франц Бопп складає порівняльну граматику європейських мов і доводить їх спорідненість.

Ця праця, даючи широкий простір для нових лінгвістичних досліджень, викликала велике збудження серед слов'янських народів, що саме в цей час підносились до самостійного національного життя. Осип Дубровський, Осип Юнгман і Павло Шафарик у Чехії, Вук Стефанович Караджіч у Сербії, Варфоломей Копітар у Словенії, Адам Чарнецький у Польщі працюють над розвитком своїх мов і літератур.

Незрівнянно тяжче було розгорнути таку роботу на українських землях, де швидким темпом ішов процес денационалізації. Письменники-українці Капніст, Наріжний, Рубан, Богданович своїми творами збагачують російську літературу.

І тоді, коли, як здавалось багатьом, українська справа вже остаточно загинула, пролунав

голос Котляревського, що живою народньою мовою звеличив минуле України, закликав любити рідний край і працювати для добра народу. Прекрасно знаючи народне життя, побут, звичай, фольклор, Котляревський розкрив усі ці багатства в своїх творах і вказав шлях, яким пішли дальші покоління українських письменників.

Твори Котляревського, які наочно стверджували, що нашою мовою можна творити високо-мистецькі літературні пам'ятники, поширилися по всіх теренах українського етнографічного простору і досягли західних земель, які від 1772 року були під владні Австрії.

Невеселе було життя і там. Не було ні українських шкіл, ні інших закладів освіти. Не було своєї провідної верстви, свідомого міщанства та інтелігенції. Нарід презентувало селянство, темне, придавлене кріпацьким гнітом.

Окремі свідомі українці, зокрема з лав духовенства, намагалися виступити в обороні прав свого народу. Львівський єпископ Лев Шептицький домігся в тому напрямі деяких полегшень. Низкою розпоряджень цісаревої Марії-Терезії обмежено кріпацтво. Для освіти духовенства засновано в 1774 році у Відні при церкві св. Варвари духовну семінарію. За цісаря Йосифа II скасовано безпосередню залежність селянина від його пана. Щоб піднести освіту серед українців, відкрито в 1783 році у Львові духовну семінарію.

Львівський єпископ Петро Біленський домігся дозволу провадити лекції на теологічному та філософському відділах Львівського університету для українців їх рідною мовою. Крилошанин Іван Могильницький та митрополит Михайло Левицький вибороли в 1818 році дозвіл навчати всіх предметів в українських школах рідною мовою, а в мішаних школах українська мова була запроваджена як обов'язкова дисципліна. Іван Могильницький склав граматику і в своїх мовознавчих працях висловив думки про самостійність нашої мови.

Український ренесанс, розпочавшись на наддніпрянських землях, захопив і Галичину. Твори Котляревського досягли Карпат, і під їх без-

посереднім враженням, захоплений красою рідного слова, розгорнув свою діяльність Маркіян Шашкевич.

Народився Шашкевич 6 листопада 1811 року в селі Підлісся Золочівського повіту в родині священика Семена Шашкевича. Ще за гімназійних часів під час навчання в Золочеві, Львові і Бережанах захоплювався він поезією і почав сам писати вірші, спочатку польською мовою. Закінчивши гімназію, Шашкевич у 1829 році вступив до духовної семінарії у Львові на філософський курс. Однак, звільнений восени 1830 року за недозволену прогулянку до міста, опинився в тяжких матеріальних умовах, бо розгніваний батько позбавив його утримання.

Шашкевич починає працювати по львівських бібліотеках — Оссолінських та університетській, де жадібно шукає книжок рідною мовою. Він читає твори слов'янських письменників Дубровського, Шафарика, Коллера, Вука Стефановича, Караджича.

Величезне враження справили на Шашкевича „Енеїда” Котляревського та збірки пісень Максимовича та Цертелева, і він сам став записувати народні пісні, вивчати звичаї та мовні особливості народу. В 1832 році із двома своїми друзями, Яковом Головацьким та Іваном Вагилевичем, він створив гурток, названий „Руською Трійцею” (від числа його членів). Метою гуртка була праця на користь рідного народу. Вони склали альбом, назвавши його „Руська Зоря” і вписали в нього кожний свій клич та приране ім’я. Шашкевич назвав себе Русланом, Головацький — Ярославом і Вагилевич — Далибором.

Прийнятий знову до семінарії після смерті батька в 1833 році Шашкевич упорядковує з друзями альманах „Син Руси” — збірник віршів народною мовою і звертається в ньому з бадьорим закликом до всіх прихильників народного письменства:

Разом, разом хто сил мас —
Гоніть з Руси мраки тьмаві!
Зависть най нас не спиняє,
Разом к світлу, други жваві!

Збірник не був виданий, але Шашкевич прилюдно заманіфестував у ньому свої погляди.

В семінарії Маркіян Шашкевич очолює патріотичну молодь. Молодий ентузіяст виголо-

шує живою народною мовою слово перед духовним проводом, вихованцями та гостями, а восени разом зі своїми приятелями Устяновичем і Величківським вперше виступає з проповідями народною мовою по церквах Львова.

Одночасно розгортає Маркіян Шашкевич свою письменницьку діяльність, виявляючи особливий талант як поет-лірик. Сила почувань, щирість, сердешність, простота вислову визначають його кращі твори. Оповіті сумовитим серпанком, вони містять жалі поета на тяжкі життєві обставини, його нарікання на гірку долю, відображають іноді душевний смуток або тужливу згадку про минулі щасливі, безтурботні часи раннього дитинства, коли він не знав журби.

Програмова найпопулярніша поезія Маркіяна Шашкевича „Веснівка” на всю широчінь підносить питання про майбутнє української культури. Поет виводить в образі веснівки молоду, ще не зміцнілу квітку нашої національної культури. Свою красою і принадою вона хоче звернути на себе увагу всього світу:

Цвітка дрібная
Молила ненъку,
Весну раненъку:
— „Нене рідная!
Вволи мені волю,
Дай мені долю,
Щоб я запріла,
Весь луг вкрасила,
Щоби я була,
Як сонце ясна,
Як зорі красна,
Щоб я згорнула
Весь світ до себе!”

Але весна застерігає її перед можливими труднощами, нагадує, що можуть прийти вихопі і морози, що заморозять тендітну квітку:

— „Доню, голубко,
Жаль мені тебе,
Гарная любко,
Бо вихор свисне,
Мороз потисне,
Буря загуде,
Краса змарнє,
Личко зчорнє,
Головоньку склониш,
Листоньки зрониш,
Жаль сердю буде”.

Інші ліричні поезії на зразок народних пісень: „Дністрованка”, „Туга за милою” виявляють

сподівання поета, надію, що „свободоньки сонечко заблісне” і далі розвиватиметься рідне письменство.

Надсилаючи збірку пісень своєму другові Миколі Устяновичеві, Шашкевич супроводить її віршем під назвою „Побрратимові”, в якому виразно виявляє національну соборницьку свідомість і розуміння єдності спільніх ідей та праґнень:

От так, Николаю, вкраїнські вірлята
І веселять душу й серце зігривають,
От так, Николаю, руські соколята
То вголос, то стиха матері співають.
Аж мило згадати, як то серце б'ється,
Коли з України руська пісенька
Так мило, солодкоколо серця в'ється,
Як коло милого дівка русявенка.

Звеличуючи українську народню пісню і стоячи на позиціях національної єдності всіх українців з-над Чорного моря, Дніпра і Дністра, Шашкевич пише про українську мову і пісню:

Як при Чорнім морі
Себе заквітчає,
В степах на просторі
Весело заграє;
Як в водах — Дніпра
Зміється, прибереться,
Легенким крильцем
На Дністер занесеться,
В тихенькім Дністрі
Собі приглянеться,
Крилоньками сплесне,
Стрясе, злопотить.
Під небо, до сонця
Сонічком повисне
І буде літати,
І буде співати,
І о руській славі
Скрізь світу казати.

Низку своїх поезій присвятив Шашкевич мінулому Україні, зображену повний драматизму двобій козака з татарами у вірші „Погоня” або малюнок з часів Великої Національної Революції 1648 року „Хмельницького обступлення Львова. У поезії „Наливайко” змальовано бій козацьких загонів з поляками коло Білої Церкви:

Збиралися козаченські, радитися стали,
По далекій Україні посли розсылали.
А у місті Вілії Церкві лиш звізді згасали,
Ударили з самопалів і коні заграли.

У вірші „Окрушки” Шашкевич кличе до боротьби за волю:

Відкинь той камінь, що ти серце тисне!
Дозволь, в той сумний тин
Най свободоньки сонічко заблісне:
Ти не неволі син!

З-поміж перекладів Шашкевича відомі „Короледвірський рукопис” з чеської мови і поема „Замок Каньовський” Гощинського з польської. Переклав він також розділ „Плач Ярославни” зі „Слова о полку Ігоревім” і зробив переклад Євангелії Йоана та деяких розділів Євангелії Матвія.

Ритмічною прозою писав Шашкевич „Русанові псальми”, в яких дав вияв своїм релігійним та національно-патріотичним почуванням. Написав оповідання „Олена”, в якому змалював завзяття легендарних месників за кривди, заподіяні народові.

Писав Шашкевич також проповіді, історичні розвідки: „О запорожцях і їх Січі”, „Історія навернення слов'ян на Христову віру”. Для дітей склав читанку і гостро виступав проти проекту запровадити для українського письменства латинську абетку. Рішуче обороняв рідну мову:

Руська мати нас родила,
Руська мати нас повила,
Руська мати нас любила, —
Чому ж мова ей не мила?
Чом ся нев встидати маєм?
Чом чужую полюблєєм?

Разом з Головацьким та Вагилевичем Шашкевич упорядкував альманах „Зоря”, що складався з оригінальних творів членів „Руської Трійці” та перекладів. Ознайомившись з цією збіркою, віденський цензор, визначний слов'янський учений Варфоломей Копітар, прихильник національного розвитку слов'янських народів, дав їй надзвичайно високу оцінку.

Проте, львівський цензор, проф. Бенедикт Левицький заборонив друкувати „Зорю”. Йому не подобалась народня фонетика, а в іменнях Дажбог, Святovid, Лада, Купало він добавив культи давнього поганства. Особливо вразив йоги вірш Шашкевича:

Заспіваю, що минуло,
Передвіцький згану час,
Як весело колись було,
А як сумно нині в нас.

На думку цісарського урядовця сумувати в під владній цісареві імперії було злочином, і він заборонив увесь збірник. Австрійська поліція після того перевела у молодих авторів трус.

Однак, Шашкевич твердо вирішив видати збірку. Він змінив її заголовок на „Русалка Дністрова” і частково змінив також зміст. У новому, зміненому вигляді поділений на чотири частини альманах у першій частині мав збірку українських народніх пісень із вступною статтею Івана Вагилевича. Другу частину виповнили оригінальні твори членів „Руської Трійці”, а в третій були зібрані сербські народні пісні в перекладах Шашкевича та Головацького і уривки з „Короледвірського рукопису” в перекладі Шашкевича. В останній частині вміщено три історичні пісні, матеріали про рукописи монастиря оо. Василіян у Львові слов'янською та українською мовами, а також рецензія Шашкевича на книгу О. Лозинського „Рускоє весіле”.

Альманах розпочинався словом Шашкевича, в якому він пояснював причини, чому із слов'янських народів українці останні стали на шлях відродження:

„Судилося нам послідним бути. Бо коли другі слов'яни вершка ся дохаплюють і коли не вже, то небавком побратуються з повним ясним сонцем, нам на долині, в густій студяній мряці гибіти. Мали і ми наших співців і наших учителів, але нашли тучі й бурі, тамті заніміли, а народові й словесності надовго ся здрімали; однакож язык і хороша душа руська була серед Слов'янщини, як чиста слеза в долоні Серафима”.

Шашкевич, згадуючи розвиток українського письменства на Наддніпрянській Україні, з надією на краще майбутнє рідної літератури писав:

„Не журися, Русалочко з-над Дністра, що не прибрана і в наряді, який від природи і просто-душного та добросердного народа твоєго приймилась, стаєш перед твоїми сестрицями. Вони добре, вибачать ти і прикрасять”.

З допомогою Якова Головацького, який, перебуваючи в Угорщині, нав'язав контакти з сербськими студентами, Шашкевич видав „Русалку Дністрову” в Будапешті у 1836 році з датою 1837 року. Але, коли її привезли до Львова, поліція сконфіскувала ввесь наклад, крім

100 книжок, які встигли розійтися. Над видачами розпочали слідство.

На допиті Шашкевич сміливо відповідав: „Я пробув своїх сил в українській мові як у своїй рідній, що, знаю, різиться від російської і церковної мови, і думав покласти підвалини для її розвитку і через те зарадити недостачі української літератури”.

Шашкевича та інших членів „Руської Трійці” поставили під догляд поліції. Директор львівської поліції писав: „Ми досить маємо клопоту з однією національністю (поляками), а тут оці божевільні хочуть ще вернутися з гроба мертві українську національність”.

Консервативно наставлене старше галицьке громадянство негативно зустріло появу алманаху, обурюючись, що вийшов він „хлопською” мовою, але прихильники Шашкевича захоплено вітали вихід цієї першої ластівки українського відродження в Галичині. І хоч Шашкевич змущений був вийти з семінарії, але ніякі напади не зломили його і літературної праці він не кинув аж до самої смерті, що прийшла 7 червня 1843 року в повному розквіті його творчих сил.

Смерть Шашкевича була великим ударом для всіх національно-свідомих українців Галичини, що в його особі втратили надіїнника, організатора і вчителя. Але вони вірили в невмирущість його ідей. „О безсмертний Маркіяне! Ти зажег огонь, який лиш гробова перстъ згасити може!” — казав його великий прихильник Михайло Козакевич.

І справді, ренесанс у Галичині, що його започаткував Маркіян Шашкевич, не міг спинитися. Ідеї Шашкевича продовжували Микола Устянович і Антін Могильницький. Незабаром розпочався ренесанс і на Буковині, що його співцем виступив Осип Юрій Федькович, а Закарпаття здобув Олександер Духнович. І після буряних днів Весни Народів та короткого періоду занепаду Галичина з 60-70-их років знову стає вогнищем національно-культурного життя всієї України, даючи широкі можливості для праці та друковання тут своїх творів письменникам Наддніпрянщини, де діяли укази і „циркуляри” Валуєва. В Галичині залунало могутнє слово Івана Франка, який вніс величезне зрушення в усі ділянки західноукраїнського національно-культурного життя.

Алла Коссовська

У НЮЙОРКСЬКІЙ ПІДЗЕМЦІ

Люди, люди, люди!
Безліч їх, скрізь вони, всеоди,
Плечі і руки, і груди,
Чола і очі, очі!
Всі чогось прагнуть, хочуть,
В добі атомових прелюдій
Люди, люди, люди...
Смішні, безсилі істоти,
Самі не знають достоту,
Чого від життя їм треба,
Чого від землі і неба
Вони без кінця жадають,
Для чого живуть і вмирають.
Оця ось „леді”, наприклад:
Їй вже давно все набридло,
У неї порожні очі,
В обличчі ніяких емоцій,
Але ж вона теж людина.
Відкрила могутні коліна,
Спідниця не „міні”, а „мініморум”,
Хоч стегна — не стегна, а гори.
Ой, леле, яка ж то споуска!
Навпроти пошипус вуса
Якає обросла личина.
Пробачте, це теж людина?
А я, призватись, гадала,
Це щось на зразок канібала!
Проте, в нього „виці ідеї”,
На уряд війною іде він:
„Геть руки кривані з В'єтнаму!
Закони ми топчем ногами,
Хай світ цей потоне в бруді!”
О люди, хіба ж це люди?!
А де ж їх шукати, інших,
Здатних на славний чин іще?
Їх тут зовсім не видно.
Ось розсівся вигідно
Хтось жирний, як шмат свинини...
Він також зветься людина,
Хоч в нього не серце, а доляр,

(Зі стор. 6-ої)

Володимир Вересюк. Святочну доповідь, рясно ілюстровану поезіями, присвяченими Героям, виголосила п-ні Мирослава Ласовська.

„Монтаж на Свято Героїв” виконав гурток молоді в складі: Леся Пащак, Стефанія Когут, Марія Варшона, Оля Римарук, Марта Свідерська. Псому Марка Босслава „Галка” продекламувала Стефанія Наугольник. Пісні „Ви жертвою в бою” та „Сміло, брати” відіграла на піяніні Леся Пащак. Національний гімн відспівала вся залия.

Святочну програму підготовили п-ні Домна Свідерська і п. Мирон Свідерський.

Декорував сцену п. Осип Пащак.

Ну, що ж, така його доля...
Бачу, наречиті, очі,
Не ті, що бачить не хочу,
А інші — розумні, милі...
Та їх заштовхали, закрили
Спини і плечі, і руки.
Серце знило з розпuki...
Зникли назавжди, не знайдеш тепер.
„Сорок друга вулиця, Таймз Сквер”!
Та ось, вже на шумній платформі,
Хтось в військовій уніформі,
Ясні, знайомі очі.
(Серце знову тріпче!)
„Левку, ти звідки?!” — гукаю.
Усмішка губи торкає.
„Звідки? Допіру з В'єтнаму,
Пустили до тата і мами,
Бо хто ж його знає, що далі,
Наступу ждемо, сказали.
Завтра я іду, пора вже,
Наша частина покаже,
Добре завдасть комуністам,
Дасть їм і пити і їсти!”
Юні уста, білі зуби,
Де йому думати про згубу!
Завтра у пекло дорога,
А в нього в очах — перемога,
А він сміється зі смерти,
Не вірить, що може вмерти.
Милив, храни тебе, Боже!
Хай тобі доля поможе,
Хай перемогу вам пошиле,
Юні мої, хороші!
Ось вони, люди чину:
Коротко стята чуприна,
Погляд чистий, юначий,
Проте, він уже не заплаче,
А буде боротись до згину,
В В'єтнамі, але... за Вікрайну!
Навколо зібралися друзі
В тісному і теневому крузі.
Тут всі: італійці, ірландці
І „чисті” американці,
Усі молоді і завзяті,
Не ті, що сидять у хаті,
А ті, що їм честь звеліла
За правду віддати всі сили.
На серці і сумні, і легко...
„Ну, що ж, до побачення, Левку!”
Стискаю пошерхлі долоні,
Схиляюсь в низькому поклоні.

ЧИТАЙТЕ,

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ,

„ВІСНИК”!

З НОВИХ КНИЖОК

РОСІЯ В БОРОТЬБІ З УКРАЇНОЮ

Stachiw, Matthew. *Ukraine and Russia; and outline of history of political and military relation, Dec. 1917. April 1918.* New York, Ukrainian Congress Committee of America, 1967 Tr. by W. Dushnyk. Preface by C. A. Manning. (Shevchenko Scientific Society — Ukrainian Studies, series 20: English Section, v. 4) ill., 215 p.

Книжка д-ра Матвія Стакхова — дуже потрібний вклад до далеко невистачальної збірки англомовних видань про російський імперіалізм в Україні. Вона аналізує політику супроти України тієї російської сили, яка створила свою сучасну імперію. Обговорений період — грудень 1917 — квітень 1918 року.

У 1-му розділі д-р Стакхів стверджує, що відразу після перебрання Леніним влади в Росії „Совнаркомом намітив двофронтовий наступ на Україну: військову агресію в сполучі з плянованим переворотом у Києві”. (ст. 18). Офіційним претекстом для інвазії став „воєнний ультиматум” Совнаркому до Української Центральної Ради. Коли агресор зайняв Харків, під охороною російських багнетів відбувся т.зв. 1-ий всеукраїнський з'їзд рад робітничих, селянських і військових депутатів „з наміром дати покришку советсько-російській агресії”. (ст. 35). Участь в цьому „з'їзді” брали майже виключно росіяни або зрусифіковані елементи.

В 2-му розділі автор переконливо доказує, що червона армія в своїй основі була російською армією, яка здійснювала імперіяльно-колоніальну завойовницьку політику. „Історичні факти вказують на те, що в большевицькім війську, яке здобуло Київ в лютому 1918 року, не було ні одного українського військового відділу”. (ст. 118).

У 3-му розділі представлена російська колоніальна система на окупованих теренах України. Всі органи влади в Україні — совети, ЧЕКА, армія, партія — підлягали суверенній владі російської нації. Також у Бересті-Литовському, перед проголошенням IV Універсалу, советсько-російська делегація трактувала Україну як інтегральну частину Росії.

Д-р Стакхів стверджує дуже важливий факт, що весняний протиболінсько-цікавий наступ у 1918 році вела українська національна армія з участю військ Центральних Держав, заперечуючи советських істориків, які намагаються доказувати, що німці, воюючи проти Росії, окупували Україну, а українські війська не становили жадної серйозної сили.

У 7-му розділі автор обговорює суттєву проблему концепції большевиків супроти України, якою було збереження за всяку ціну „єдиної неділимої” Російської імперії. Однак, не зовсім точним є твердження, що Ленін настоював на підписанні Берестейського мирового договору лише тому, щоб „врятувати силу своєї партії хоч би на короткий час”. (ст. 124). Головною ціллю

Леніна було врятувати суверенність та великороджавний статус Росії.

Берестейський договір гарантував Росії статус суверенної держави в етнографічних межах. Ленін рішив прийняти цей договір, бо був переконаний, що інакше німці зайняли б всю Росію. Берестейський мир Ленін оцінив як „крайній відступ від патріотизму”. („Цінні визнання Пітіріма Сорокіна“). Маючи гарантовану німцями суверенність Росії, він міг не лише підготовити відновлення імперії, але й протистояти державам Антанти, які, на його думку, теж хотіли завоювати Росію. „Британці й японці — писав Ленін, — не лише намірюються здобути і пограбувати російську територію, але й завалити советський уряд... вони хочуть уярмити російських робітників і селян...“

Ленін журився слабістю Росії, а не долею большевицько-советської партії, що була лише засобом його національної політики. („Негайні завдання советського уряду“). Врешті, він висловився про Берестейський договір: „Ми підписуємо мировий договір, ми дістали передишку, ми скористаємо з нагоди, щоб краще оборонити нашу батьківщину“. („Війна і мир“).

На ст. 130 книжки д-ра Стакхова є твердження, яке дещо суперечить історичним фактам: „відділенню України від Росії опонували не провідні члени Російської Комуністичної Партиї в Москві, але їх здисципліновані партійні організації в Україні“. Очевидно, автор мав на думці тактику в ситуації, яка створилася після підписання Берестейського договору, а не засадничу політичну постанову. Зрештою, на черговій сторінці написано: „Навіть Ленін не міг дати наказу відступу його армії з України, тому що він був понад усе російським імперіалістом“.

Розділ 8-ий названий: „Проголошення самостійності советської сили в Україні“. Як у заголовку, так і в змісті, доцільно було б підкреслити виразніше, що ця „самостійність“ не мала жадної української бази суверенності. Твориво, яке не має жадної власної внутрішньої суверенної волі до державного буття, не стане державою, ще до того національною й сувереною, а завжди лишиться частиною імперіяльної держави (російської), яка зорганізувала цю колоніальну форму. Цілий ряд фактів, наведених автором, підтверджують цю не висловлену ним тезу.

Наведені на сторінках 142-156 факти про великих українських сил в середині більшевицьких організацій, які виступили проти більшевиків, вимагають пояснення. Як це сталося, що, з одного боку, в більшевицькому русі майже не було українців, це була суттєві російська імперіяльна сила, а з другого — майже третину членів 2-го всеукраїнського з'їзду советів становили українці? Читасмо, що на терені, зайнятому росіянами, знаходилися різні організації (наприклад, совети Полтави і Харкова), великі військові з'єднання, які були визнані більшевиками й були рівночасно ворогами більшевиків. Доцільно було б пояснити це явище могутнім ростом визвольних національно-революційних сил України. Різні форми ленінської тактики „націонал-комунізму“ (совети, українізація, „самостійність Совет-

ОГЛЯД ЧУЖИХ ВИДАНЬ

ЛИСТКЮЧИ ЕНЦИКЛОПЕДІІ...

У нашій многогранній політичній проблематиці одне з чільних місць займають українсько-жидівські взаємовідносини. На жаль, не зважаючи на численні публікації та реферати в наших наукових установах з обґрунтованим виясненням наших науковців щодо закидів жидів під нашою адресою — змін на краще у наставленні жидів до українського народу не видно. Жидівська протиукраїнська пропаганда, сперта на невірних і перекручених фактах історичного минулого, ввійшла „у кров і кістку” жидів, у їх ментальність і є ніби своєрідним виявом їхнього патріотизму. Бо чайже не було б зразків для жидівського героїзму, якби не було біблійного оповідання про братів Маккавеїв. Не було б середньовічної і нової історії жидів, якби перо їхніх істориків не утривалило повстання Богдана Хмельницького чи Гайдамаччини.

До цього наші „добрі сусіди” — москалі і поляки, як можуть, підсичують ненависть жидів до нас, відвертуючи від себе свої супроти них історичні прогріхи. Для прикладу хоч би навести московського походження слово „погром”.

ської Республіки” на Україні і т. п.) потрібно виразніше зінтерпретувати як методи гальмування, розкладу, баламучення, диверсії національно-визвольних сил.

Дуже цінним є заключний розділ, в якому стверджено такі факти: „Жадна українська партія не мала нічого спільногого з встановленням советського режиму в Україні”. (ст. 166). „Уряд в Харкові був створений за прямим наказом Всеросійської Комуністичної Партиї (большевиків)”. (ст. 168). „Лише яких 3% членів Комуністичної Партиї большевиків України признавалися ще навіть у 1927 році до українського походження”. (ст. 172). В березні 1918 року на 4.364 члени КПБУ було 130 українців. Це на 30 мільйонів українців! „Російська Ком. Партия керувалася інтересами російського імперіялізму...” (ст. 175).

Книжка багато ілюстрована. Є в ній світлини всіх головних осіб, які мали безпосереднє відношення до подій, за винятком світлини Миколи Міхновського — провідного самостійника-націоналіста. Політичною помилкою є те, що гетьмана Павла Скоропадського представлено в однострої генерала царської армії. Невистачально опрацьована бібліографічна секція: в неї включені деякі матеріали сумнівної наукової вартості і видання, які не мають жадного відношення до теми. Наприклад, брошурки УККА про добу після другої світової війни, переписка Бачинського з Драгомановим, праці Залізняка, видані в 1915 році, книжки Драгоманова, Сорокіна, Ортеги і Гассета. Також наведено надмір соціалістично-федералістичних авторів, зате пропущено дуже важливі твори Донцова, Липинського, Мартовича, Міхновського, Шанковського і інших.

Анатоль В. Бедрій

Протиукраїнську пропаганду жидів бачимо на кожному кроці, бо раз-у-раз появляються нові її докази. В публічних американських бібліотеках не треба довго шукати книжок жидів-українофобів.

Перед нами одна з тих книжок, що є свого роду синтезою жидівської історіографії відносно України. Це — Стандартна жидівська енциклопедія, видана в р. 1962 фірмою Даблдей в Нью Йорку. Вона має коло 3000 сторінок, а її редакційна колегія складається з 9-ох ревінів, 9-ох професорів і 19 докторів різних наук на чолі з Сесілем Ротом.

У цій енциклопедії під гаслом „Україна” читаємо, що це — советська республіка. Жиди емігрували до неї хвилями із Хазарії, Каліфату, з Візантії в IX-XII ст., з Центральної Європи в XIV-XV ст., з Польщі в XVI-XVII ст. Під час повстання Богдана Хмельницького і Гайдамаччини в XVII і XVIII відбувалися важкі масакри жидів. Україна завжди була центром (?) анти-семітизму і найбільші погроми мали там місце в рр. 1905 і 1918-20. Під час нацистського панування жиди в Україні, а мешкало їх там коло трьох мільйонів, були „виметені німцями і українцями”, так, що їх залишилось коло 800 тисяч.

На стор. 1496-ї під гаслом „С. Петлюра” читаємо: „Симон Петлюра (1880-1926) — український провідник. Під його командою війська вчинили 493 погроми, в яких замордовано 16.706 жидів. Започатковано ті погроми головно в Житомирі і Проскурові. Петлюру вбив Шальом Шварцбарт”.

На стор. 1675-ї під гаслом „Ш. Шварцбарт” сказано: „Ш. Шварцбарт (1886-1938 р.) — російський вояк і поет. В р. 1919 зорганізував, головно з жидів, міжнародний загін для боротьби з С. Петлюрою. В р. 1926-їм застрелив С. Петлюру в Парижі, поміщаючись за зорганізовані ним погроми жидів в Україні. Після сенсаційного судового процесу Ш. Шварцбарт був оправданий. Він писав ліричні поеми і мемуари про російську революцію”.

Ось якими мудрощами годус редакція Стандартної жидівської енциклопедії своїх читачів!

А як трактує вона поляків і їх відношення до жидів? Годі навіть зі свічкою в руці шукати в цій книзі польських провин супроти жидів. Нічого не сказано про масакри у листопаді 1918 р. у Львові, коли згинуло 1300 жидів, про палення польськими вояками божниць враз із жидівським населенням. Є лише коротка згадка про „знищення жидівського кварталу”. Немає також згадки про погроми жидів, що їх переводила польська молодь, удекорована „мечиками Хроброго”, про „Розвуй” Романа Дмовського і ін.

У цій енциклопедії замовчано визначного жидівського вченого Леона Хазановича, автора книжки, що вийшла в р. 1919 у Стокгольмі англійською і німецькою мовами п. з. „Про польські погроми жидів”. Також замовчано американсько-жидівського автора А. Пензіка,

що написав книжку „Антисемітізм і некрофіли”, в якій описується польські погроми жидів і їх важке життя у Польщі.

Для авторів і редакторів енциклопедії все лихо в українцях. Для поляків вони завжди знаходять оправдання. Тож не диво, що, при такому „об'єктивному” підходові, в енциклопедії сказано: „У Львові, де було 130 тис. жидівського населення, жидівське життя в рр. 1918-1939 процвітало (!)”.

Але вернімось до повстання Богдана Хмельницького і „масакри жидів”. На стор. 1522-ї енциклопедії читамо: „Жидів - орендарів використовувала польська шляхта для гноблення селян, особливо в Україні, і це було одною з причин тієї масакри”.

Докладніше вияснює цю тему проф. Г. Грец, автор кільканадцятитомової „Історії жидів” (видання Т-ва Жидівської Публікації у Філадельфії, р. 1895). У 5-му томі тієї історії на стор. 766 автор описує часи іміграції жидів після 30-літньої війни у Польщу, де не було тоді строгих протижидівських законів. Тут жидівська пильність, обережність, економія взяли скоро верх над польською легкодушністю, екстравагантністю, непостійністю. Жид став для польського пана більше як фінансистом: він був його помічником і розумним додатником у всьому. Особливий ужиток із жидів мала польська шляхта в їх нових колоніях, для яких вона не мала ані потрібної наполегливості, ані здібності. Ті колонії формували над долішньою течією Дніпра і на північному узбережжі Чорного моря польські втікачі (!), що ввійшли в конфлікт з законом або шукали пригод. Ці бездомні люди створили корінь козацької нації над порогами Дніпра, від чого взяли собі назву запоріжці. Засоби для прожитку вони здобували з плюндрування сусідів-татар, і кожний воєнний успіх зміцнював їх дух незалежності. Польські королі, які потребували козаків для своїх воєнних виправ, зокрема для боротьби з татарами і турками, дали їм певну незалежність в Україні та Малоросії (!) і призначали з них отамана або гетьмана (!). Але поступованиня короля Зигмунта III і єзуїтів викликали серед козаків невдовolenня і своїми постійними ребеліями вони, за місті скріплювали Польщу, послаблювали її.

Шляхетські роди Конецпольські, Вишневецькі і Потоцькі, маючи в своїх руках контроль над колонізацією України і Малоросії (!), передали справу стягання податків з козаків своїм агентам-жидам. Жидівські громади попирилися по Україні і Малоросії (!). Козаки мусіли платити податок від кожної новонародженої дитини, від кожного подружжя. Збирачі податків мали у себе ключі від церков, і священик, щоб охристити дитину чи обвінчати молоду пару, мусів просити ключ. (ст. 2-3). З фатальною сліпотою жиди допомагали шляхті та єзуїтам гнобити селян, бажаючи в такий спосіб забагатити і стати панами над паріями. Вони дораджували польським магнатам, як визискувати, гнобити селян і козаків, узурпуючи собі становище суддів над ними.

Нічого дивного (ст. 6), що поневолені козаки ненавіділи жидів. Під час одного повстання в 1638 р. вбито

коло 200 жидів і знищено кілька їхніх синагог. Через 10 років після того прийшов Богдан Хмельницький (1595-1657). Польща перед ним дрижалася. Він не злюбив жидів ще коли займав підрядне становище писаря у Конецпольського. Жид Захарій Сабіленкі обманув його, через що Б. Хмельницький втратив жінку й майно. Інший жид обманув, коли він прийшов у справі порозуміння з татарами. Згадуючи про кривди, що їх за знав український народ від жидівських колекторів і свої особисті, Хмельницький говорив, звертаючись до козаків: „Поляки видали нас жидам у неволю”. Цих слів було досить, щоб роз'ятрити козаків, і вони віддали Потоцького з 8 тисячами польського війська татарам. Після того почали мститися на поляках і жидах.

В „Історії жидів” для молоді (вид. Нью Йорк, 1947, Левінгтів) на стор. 144 сказано: „В р. 1648 відбулося повстання гноблених селян під проводом Б. Хмельницького. Татари й козаки прилучилися до нього у його варварських рейдах проти вельмож-гнобителів. Разом з їх зверхниками-поляками потерпіли жиди”.

Отже, на думку авторів цих обох книжок, повстання українського народу під проводом Б. Хмельницького мало соціальне тло. Причиною його було гноблення українських селян польськими вельможами, у чому допомагали їм жиди, які через те й потерпіли.

Але вернімось ще до енциклопедії, зокрема до гасла „С. Петлюра”. Чи редколегії енциклопедії не відомо, що на друкованих в 1917-19 рр. українських грошах був також напис жидівською мовою, і що в уряді УНР існував окремий пост міністра для жидівських справ? Чи ученим, які редактували енциклопедію, відома віддана англійською мовою книжка „Матеріали про українсько- жидівські взаємини в роках революції 1917-1921”. (вид. Українським Інформ. Бюром у Мюнхені в р. 1956)? У тій книжці є дуже цікава стаття А. Марголіна (ст. 16) із такою заявою відомого сіоністичного діяча Жаботинського: „Це — факт, що ні Петлюра і ніхто інший з визначних членів Українського Уряду не були спричинниками погромів. Я виростав разом з ними і разом з ними боровся проти антисемітізму. Цих людей ніяк не можна вважати за антисемітів”.

Дуже прикро читати українців в названій енциклопедії гасло „С. Петлюра” і гасло „Шварцбарт”, що був таким самим большевицьким агентом, як той, що вбив у Роттердамі полк. Євгена Коновалця, як той, що вбив у Мюнхені Провідника ОУН Степана Бандери.

На крихких ногах будують редактори цієї енциклопедії підвальнини жидівської науки.

Ярослав Гриневич

ЧИТАЧУ! ЗРОБИ ДАРУНОК ПРИЯТЕЛЕВІ: ПЕРЕДПЛАТИ ДЛЯ НЬОГО „ВІСНИК” — ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ.

В ПОНЕВОЛЕНІЙ УКРАЇНІ

ВОРОЖІ ГНІЗДА

Наприкінці травня цього року в советських газетах опубліковано „Положення про державні клубні установи Української РСР”. Це „положення” розкриває дуже багато речей, які дотепер були не всім відомі.

Виявляється, також клубні установи в Україні тримаються на такому партійному налигачі, що навіть для найменшої ініціативи народніх мас немає там місця. Все удержанено, все узурповано, працівникам сільських, районових, міських клубів і так званих будинків культури партія наказує, що вони мають робити.

Але звернімося до самого „Положення”. Уже на самому його початку сказано: „Районні, міські, сільські будинки культури, сільські клуби системи Міністерства культури УРСР є державними культурно-освітніми закладами, які покликані виховувати населення в дусі комунізму... Вся діяльність будинків культури і клубів проводиться у нерозривному зв'язку з життям і виробничим завданням районів, підприємств, колгоспів та радгоспів...”

Що це практично значить?

А значить це те, що клубні установи в Україні мають бути рупором партійної пропаганди, бути осередками агітації за виконання партійних рішень, накинених Москвою, завдань економічно-господарського і культурно-політичного характеру. Тож не дивно, що в Україні так багато різних агітаційно-пропагандивних бригад, „агітпунктів”, „агітвозів” і „агітвагонів”, які їздять по колгоспах, заводах, радгоспах, пропагуючи не щобудь, а російську культуру, російську першість у всіх галузях життя. При чому всі ті культурно-освітні пункти обсаджені переважно російською літературою.

Із згаданого „Положення” ясно видно, що клуби й будинки культури в Україні не мають ані крапельки самоврядування, своїх власних плянів і програм. Усе наперед передбачено й накинено, немов кріпакам-рабам.

Сказано в „Положенні”, що клуби й будинки культури мають на „добровільних засадах” обирати собі ради, але при цьому додано: відкритим голосуванням. Отут і закопаний соба-

ка! Якщо клубні ради обирається відкритим голосуванням, то це значить: спробуй не голосувати за того, кого призначили партія чи комсомол! Відразу візьмуть „на замітку”. А наслідки цього, либо ж, відомі й школяреві.

Для опуклішої характеристики стану культурно-освітньої справи в Україні застуємо ось такий пункт „Положення” під заголовком „Завдання, зміст і форми роботи”: „Державні клубні заклади всією своєю діяльністю активно сприяють запровадженню в життя величезної програми розгорнутого будівництва комунізму, підвищенню політичної і трудової активності трудящих у здійсненні завдань, поставлених Комуністичною Партією і Радянським урядом, формуванню комуністичного світогляду, вихованню радянських людей в дусі марксизму-лєнінізму, пролетарського інтернаціоналізму і радянського патріотизму...”

Як бачимо, нічого тут нема українського. А ні сліду. Ніби ці клуби й будинки культури існують не в Україні, а десь на Московщині. І хіба ж це на практиці не означає, що „України не било, нет і бить не може”? Валуєвщина аж смердить...

Однаке, будемо оптимістами і в цьому випадку. Російські окупанти та їхні українські поспіаки глибоко помиляються, коли вважають, що їхньої антинародної, антиукраїнської практики ніхто не розуміє. Ось, наприклад, не так давно комсомольський офіціоз „Молодь України” скаржився на своїх сторінках, що українська молодь не цікавиться діяльністю клубів та палаців культури. У Києві, наприклад, по неділях заводські клуби, „палаці”, кіна й театри стоять порожні. Хлопці й дівчата до них не йдуть, каси тих державних закладів приносять великий дефіцит.

А де ж проводить свій вільний час молодь? Виявляється, вона або сидить по гуртожитках і грає в карти (навіть дівчата!), або йде на прогулянки до міста.

І так воно не тільки в Києві, а й у Запоріжжі, у Львові, в Дніпропетровську та в інших містах України.

Чому так? Дуже просто: українській молоді всі оті клуби й будинки культури набридли, бо вони служать лише російсько-комуністичним, імперським, колоніальним цілям. Уся ді-

З ВИКЛАДОВОЇ ЗАЛІ

ВОЄННА ТЕХНІКА І ІСТОРІЯ ЛЮДСТВА

Призадумуючись над тим, чому саме так, а не інакше, склалася історія нашого народу чи людства взагалі, знаходимо багато різних причин. Поруч непередбачених, як сліпий припадок чи збіг обставин, бачимо також і раціональні причини історичних подій, які можна науково проаналізувати. Нема сумніву, що між цими раціональними чинниками, що формували й формують людську історію, дуже важливу роль відіграє поступ техніки, зокрема воєнної.

Цю тему обговорив д-р Петро Грицак у своїй недавній доповіді в Нью Йорку. Доповідь була одною із серії доповідей, влаштовуваних Ньюйоркським Відділом Товариства Українських Інженерів Америки для своїх членів та гостей. Доповідь під заголовком „Вплив техніки на війну та рівновагу політичних сил”, зрозуміло, могла лише загально трактувати цю широку й складну тему. Доповідь перейшов історію найбільших воєн та їх політичних наслідків від постання Перської імперії у V ст. нашої ери аж до сучасних днів, показуючи численні випадки, коли воєнні винаходи, нові роди зброї чи нові способи ведення війни вирішували вислід історичних конфліктів.

У доповіді підkreślено, що часом винахід ніби дрібний і маловажливий може мати дуже важливі наслідки. Для прикладу, винахід стремен для кіннотчиків, присуваний кочовикам на північно-західному пограниччі Індії, надав велику перевагу вершникам над піхотинцями. Цей позірно незначний винахід був одною з причин, чому готи та інші варварські племена успішно атакували добре здисципліновану та опанцерину Римську піхоту і кінець-кінцем завоювали могутню Римську імперію.

Другим цікавим винаходом, про який говорив доповідач, був „грецький вогонь” — секретна зброя Візантії, почавши з VII ст. нашої ери. Цей запальний матеріал загоряється від контакту з водою, і вона не гасила його полум’я. „Грецького вогню” вживали візантійські греки і проти наших предків, коли вони облягали Царгород. Секрет цього винаходу, мабуть, довго не втримався, бо також і наш князь Ігор стосував його в поході на Царгород 941 року.

яльність в тих клубах та будинках культури зведена до пропаганди величі горьких, достоєвських, толстих, шолохових, а українську культуру, мистецтво, театр, кіно, музику й пісню зведено до малоросійщини, до „рушничків”, „київських каштанів” та „катеринок”.

Усе це український народ добре розуміє, і тому не допоможуть російським окупантам ніякі „положення”.

Петро Кізко

Обговорюючи розвиток воєнної техніки та постійну мінливість способів ведення війни, доповідач подекуди заторкнув і українську історію.

Обговорюючи війни XVII ст., д-р Грицак стверджує, що тимчасова перевага озброєної ручною вогнепальною зброєю піхоти була причиною сильного зросту значення наших козаків. Козацькі війни не принесли, однак, волі Україні тому, що, з одного боку, кіннота все таки мала перевагу в чистому полі (задля того була потріба татар, як союзника), а з другого — з'явилися нові форми зорганізованої піхоти. Ці нові форми, продукт досвіду 30-річної війни, причинилися у великій мірі до нашої прогри під Верестечком.

Про часи першої світової війни доповідач сказав таке: „Тому, що у тій війні оборонні засоби мали перевагу над наступальними, війна прибрала статичних форм. Перевагу в ній отримали країни, які мали більше національних багатств і тому могли довде витримати”.

Українська визвольна боротьба не закінчилася успішно тому, що не можна було наладити нормального постачання військовій бойових припасів та амуніції. Заводів, що виробляли б ті матеріали, на території під українською владою не було, довезти їх з інших країн було неможливо через ворожу блоакаду. Відступ нашого війська зі Львова, без евакуації великого військового майна, що там було, мав, на думку доповідача, рішальний вплив на дальший хід наших визвольних змагань.

Під кінець доповіді д-р Грицак обговорив останні дві війни — Корейську і В’єтнамську. Вони, на його думку, є доказом, що навіть в добу ядерної зброї партизанські методи боротьби доцільні й успішні, особливо тоді, коли партизани мають відповідне постачання і забезпечені модерною зброєю, якою можуть боротися проти танків. Навіть світові потуги мусять з партизанами боротися по-партизанському.

Свою доповідь д-р Грицак закінчив такими висновками: „Тому, що тепер наступальні засоби боротьби мають перевагу над оборонними, можна сподіватися дальнього росту великорострільних держав. З другого ж боку, успіхи партизанських способів ведення війни доказують можливість розчленування існуючих великороджав. Це дає недержавним народам, а зокрема нам, українцям, змогу в сприятливих політичних умовинах вибороти собі самостійність”.

Деяць з того, що сказав доповідач, можна вважати дискусійним. Порушена тема цікава, і тому, можливо, ця доповідь знайде відгук у наших істориків та знавців воєнних справ.

Інж. А. Вовк

ВИРІВНЮЙТЕ

ЗАБОРГОВАНІСТЬ

ЗА „ВІСНИК”

НА АВДІЄНЦІЇ У ВЕРХОВНОГО АРХИЄПІСКОПА

На привітання Верховного Архієпископа, Кардинала Йосифа Сліпого прибули до Торонто, в Канаду, делегати з Європи в особах Ярослава Стецька і Осипа Тюшки. У своєму слові-привіті Я. Стецько заявив: „Від імені українського націоналістичного революційно-визвольного руху, зокрема революційної ОУН, і як колишній голова останнього суверенного Уряду України на українській землі 1941 року — висловлюю повну підтримку ідеї Патріархату Української Греко-Католицької Церкви. Цей Патріархат повинен очолити той, хто став світоточем не тільки українського, але й всього християнського світу в своїй незламності супроти сил російського диявола, той, хто не упокорився і не угнувся впродовж довгих 18 років під терором і знищенню безбожницької Москви, яка є уособленням антихриста, той, хто відкінув усякі, навіть найбільші почесті в Церкві Алексія і залишився вірним Христові і Україні, Страдник і Мученик — Блаженніший Йосиф Сліпий”.

**

У Торонті, 15 червня ц. р. з синівським поклоном Кардиналові Йосифові з'явилася делегація Асоціації Діячів Української Культури, що об'єднує працівників науки, літератури та мистецтва в діаспорі. Делегація складалась з голови АДУК д-ра Михайла Кушина, заступника голови д-ра Стебельського і секретаря д-ра Степана Галамая.

Я. СТЕЦЬКО НА ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЇ В ЧІКАГО

24-го травня на конференції в готелі „Шератон” у Чікаго, на якій були присутні американські журналісти, представники радіовисилень, телевізії, а також еміграцій поневолених народів, Ярослав Стецько з'ясував позиції АБН і ОУН до різних питань світової політики, про що широко інформували „Чікаго Амерікан” і „Чікаго Трібюн”.

„Колишній шеф російської таємної поліції стояв за револютами студентів і робітників у Франції і Західній Німеччині”, — сказав президент Антибольшевицького Елькуму Народів. Ярослав Стецько, колишній прем'єр України, назвав Александра Шелепіна „найбільш небезпечною людиною для Заходу”. Шелепін є тепер шефом советських профспілок.

Стецько передбачає нові революти такого типу, яка відбулася у Франції, і це він уважає російським „модерним способом ведення війни”.

Стецько заявив, що він звернеться до Об'єднаних Націй з вимогою дослідити переслідування інакомислячих в країнах, поневолених Советським Союзом. „Протягом останніх трьох років советський уряд переводить таємну, але нечувано жорстоку кампанію арештів і засудів українських письменників, журналістів, студентів

і інших інтелектуалістів, мужчин і жінок”, — сказав Стецько.

Я. Стецько вважає, що уряд ЗСА повинен припинити культобмін з ССР, що його комуністи вживають для диверсій.

ЛЕВ ФУТАЛА — ГОЛОВА ПРЕЗИДІЇ ПОЛІТИЧНОЇ РАДИ УККА

8-го червня ц. р. у Нью Йорку оформилася Президія Політичної Ради УККА в такому складі: голова — сот. Лев Футала, заступники — д-р Богдан Дзерович і д-р Юрій Мачук, секретар — інж. Микола Семенишин, члени — Д. Ярко і П. Дорожинський. Того ж дня відбувся на форумі Політичної Ради дискусійний панель, в якому взяли участь проф. Лев. Добрянський, проф. Роман Смаль-Стоцький і проф. Петро Стерчо. Тема панелю — американська політика і ставлення УККА до американських політичних партій. Положення в Україні було темою доповіді проф. М. Чирковського.

З ПРЕСОВОГО БЮРА АБН

● Пресове бюро АБН у Західній Німеччині видало протест-апель до молоді вільного світу в справі рятування з рук большевицьких людovibivців Юрія Шухевича. При апелі надруковано звернення Юрія Шухевича до президії Верховного Совету УССР з 27 липня 1967 р.

В справі звільнення українських політичних в'язнів Караванського, Ю. Шухевича, Масютка і ін. підписали звернення до большевицької влади сотні письменників, поетів, науковців різних народів. На всі ці звернення большевицька влада не відповідає.

● Орден св. Івана в Єрусалимі — Мальтійські Лицарі — іменував п. Я. Стецька членом свого об'єднання зі ступенем „Ласкавий Лицар”.

● Журнал „Ежіен Автлук”, що його видає Китайська Секція Азійської Антикомуністичної Ліги, в травні 1968 р. вмістив листа від Пресового Бюра АБН, в якім роз'яснюється вартість документації Лева Лук'яненка, що карається в російському концентраційному таборі. Цей документ виявляє російський колоніалізм в Україні.

● Німецька газета „Штімме дер Фрайгайт” з травня 1968 р. вмістила листа пані Слава Стецько, в якім роз'яснюється на прикладі Юрія Шухевича геноцидну, терористичну політику Росії, стосовану в Україні.

● Болгарський Національний Фронт з осідком в Ню Йорку надав кільком особам почесну медалью за особливі заслуги в боротьбі за національне визволення Болгарії від російського комунізму. В списку осіб, які одержали це відзначення, стоять такі прізвища: д-р Д. Вальчев — засновник БНФ, Н. В. Єпископ Кіріл з Толідо — керівник болгарської вільної православної Церкви, і Ярослав Стецько — кол. прем'єр-міністер України і голова АБН.

● 13-го липня відбув з членами ЦК АБН наради лідер данської консервативної молоді І. Дісінг. Темою нарад було заснування в Данії філії АБН. Промотором у заснуванні тієї філії був видатний політичний діяч Єнс Нільсем, якого кілька тижнів тому вирвала з життя невблаганна смерть. З данською організацією „Демократичний Альянс“ АБН спільно провела акцію проти відвідин Хрущова в скандинавських країнах у 1964 році. За ініціативою бл. п. Є. Нільсена свого часу створено в Данії клуб молоді ім. В. Симоненка.

ІЗ ЗВЕРНЕННЯ ЦК АБН В СПРАВІ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА АКЦІЮ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО БЛЮКА НАРОДІВ (АБН)

Під ударами визвольно-революційної боротьби поневолених народів підважуються основи російсько-большевицької тюрми народів. Російські большевики, здійснюючи відвічні мрії своїх попередників — царських імперіалістів, — ведуть політику злочинного винародовлення та грабежу загарбаніх ними країн. Бажаючи мати вільну руку в тих масових злочинах, Москва продовжує політику т. зв. співіснування із вільним світом.

Злощасна колаборація опортуністичних західних політиків з російськими злочинцями ще більше утруднює керівникам національних визвольно-революційних рухів реалізувати напрямні незалежної самостійницької політики поневолених народів, що ведуть боротьбу з московсько-большевицькими наїзниками та іхніми військовими режимами у т. зв. сателітних державах.

Західні опортуністи не хочуть розуміти того факту, що поневолені народи борються не за поправу комуністичних режимів чи за ліберальнішу політику кремлівських злочинців, але за зруйнування московської імперії та відновлення на її руїнах національних держав. Вони не хочуть зрозуміти, що ціль народів у т. зв. сателітних країнах — не лібералізація комуністичних режимів, але повалення їх і заступлення національною, народоправною владою.

Саме за те бореться АБН. Він організує, ідейно унапрямлює та мобілізує сили поневолених народів для спільноти боротьби проти російського імперіалізму всіх кольорів, проти його найновішої форми — комунізму, большевизму.

Така є політична напрямна АБН. Він змагає до перемоги при допомозі власних визвольно-революційних сил поневолених народів, бо стойти на становищі, що московські імперіалісти ніколи добровільно не перестануть поневолювати уярмлені народи і ніколи добровільно не звільнять загарбаніх ними країн. Вони зроблять це тільки у висліді безкомпромісово веденої проти них боротьби.

Концепцію визволення власними силами і безкомпромісової революційної боротьби з комуністичними тиранами АБН роками пропагує у вільному світі, організує масові акції, міжнародні конференції, беручи участь в конгресах та нарадах на міжнародному фо-

румі і пропагуючи там справу визволення України та інших поневолених Москвою країн.

АБН ідейно мобілізує здорові сили вільних народів, інформує вільний світ про визвольно-революційну боротьбу в країнах, загарбаніх імперіалістичною Москвою, як теж у державах, в яких панує комуністичний режим.

АБН знаходить широку підтримку патріотичного громадянства, яке виявляє повне довір'я до речників самостійницьких рухів, що ведуть незалежну визвольну політику, не орієнтуючись на чужі сили.

Хоч немало ще є противників концепції розвалу російської імперії, однаке, зростає фронт тих, які визнають Божі і людські закони про право на самостійність, незалежність, та свободу кожного народу. АБН скріплює та розбудовує цей фронт.

У тій акції треба підтримати Антиболішевицький Блок Народів. Тому складайте пожертви на продовжування та розгортання дії АБН і закликайте це робити всіх свободолюбівніх людей, які досі не були поінформовані про третю, окрему, суверенну, силу в світі — силу визвольної боротьби поневолених народів.

ЦК АБН закликає всіх тих, хто визнає священне право народів на вільне життя, всіх тих,

хто проти злочинів винищування народів російськими імперіалістами;

тих, у кого почуття справедливості міцніше, ніж бажання договорюватися з ворогом світу — російським імперіалізмом і комунізмом;

усіх тих, для кого не чуже найшляхетніше почуття любові до власного народу;

усіх тих, хто за безкомпромісовою боротьбою поневолених проти гнобителів — стати в лави АБН і боротися за здійснення священих ідеалів кожного воленівного народу.

Закликаємо всіх до щедрих і масових датків на фонд акції АБН, який твердо стоїть у боротьбі за свободу, державну незалежність і суверенність поневолених народів.

Фінансова незалежність АБН забезпечує його самостійну політику.

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД ТУСМ

30 червня ц. р. в Сіракузах, в приміщені університету відбувся II Крайовий З'їзд ТУСМ Америки. В З'їзді взяли участь делегати таких Осередків: Детройт, Нью Йорк, Нью Гейвен, Ньюарк, Клівленд, Рочестер, Вашингтон, Філадельфія, Сіракуз, а також ТУСМ-івці із Монреалю та Оттави.

Вислухано звіти референтів уступаючої Управи, прочитано дві доповіді: інж. Ігор Чума — програмова доповідь та д-р Микола Богатюк — „Україна і ми“.

Після уділення абсолюторії уступаючій Управі вибрали нову Управу в такому складі: голова — Ярослав Березовський, 1-ий заст. і реф. зовнішніх зв'язків — Орест Грицук, 2-ий заст. і організ. референт — Петро Гинцак, секретар — Марійка Савчин, вільні члени — Ігор Оліяр, Надя Кравець. Контрольна комісія — Володимир

димир Ванчицький, голова, Галина Климук і Мирослав Хрін — члени.

30 червня через місцеву радіостанцію передано підготовану Осередком ТУСМ'у в Сиракузах одногодинну програму, присвячену історичному Актові 30 червня та II Крайовому З'їздові ТУСМ. Гостем на цій радіопрограмі був голова Світової Управи ТУСМ інж. Богдан Кульчицький.

XIX ЗУСТРІЧ УКРАЇНЦІВ ЗСА І КАНАДИ

XIX Зустріч українців ЗСА і Канади, підготовлена організаціями Українського Визвольного Фронту, відбулася 6 і 7 липня у Клівленді. Огайо і була маніфесацією в обороні нескорених в Україні в 30-ту річницю смерті основоположника ОУН полк. Є. Коновалця.

6-го липня відбулася в домі СУМА сесія ОЖ ЛВУ і ОЖ ОЧСУ, яку відкрила Уляна Целевич і якою проводила Мирослава Ласовська. На сесії виголосили доповіді: Уляна Целевич — „Московська політика в Україні і Декларація прав людини”, Марія Солонинка — „Оборона нескорених” і Ярослава Куліш — „Поетична творчість в Україні в останньому 50-річчі”. У висліді цих доповідей виготовлено резолюції, прочитані на політичній частині Зустрічі 7 липня, і започатковано акцію збирання підписів під петиціями, які будуть передані до ОН та організації „Амністії Интернешнел” у Лондоні.

На сесії відбувся також панель, яким проводила Ярослава Куліш. Панелістки Наталка Андерст, Богданія Гнатіків і Ольга Заверуха з'ясували справу виховання і збереження української людини в нових країнах поселення.

Сесія закінчилася актом зłożення вінка у стін пам'ятника Лесі Українці в Українському городі на пошану геройів, що полягли в боротьбі за волю України. У цій церемонії взяли участь почесна стійка сумівок, Уляна Целевич, Марія Солонинка, Лев Футала, міг. Іван Винник і д-р Роман Малащук.

Увечері в залі школи св. Йосафата відбулася забава, якою керував актор Володимир Довганюк.

7 липня учасники Зустрічі на сумівській оселі „Хортиця” у Гантінгтоні заманіфестували свою вірість українському народові і піднесли рішучий протест проти русифікації та терору в Україні.

Служби Божі в пам'яніні українського народу відправили о. А. Улицький з Клівленду та о. М. Матичак з Шотландії.

Політичну частину Зустрічі, якою керував д-р Богдан Футей, відкрив Л. Кусєка. У президії були: д-р Р. Малащук, Лев Футала, міг. І. Винник, Уляна Целевич, Марія Солонинка, д-р П. Мірчук, міг. Є. Гановський, о. М. Матичак, о. Дурбак, М. Ласовська, Я. Куліш, Степанія Вернадин, В. Хома, делегати українських організацій та репрезентанти американського політичного світу — конгр. Д. Лукас, конгр. Дж. Селебріз, голова Міської Ради Огайо Дж. Стантон, секретар Міжнародного Комітету для проведення Тижня Поневолених Народів у Клівленді Р. Кудукіс, радний Клівленду Дж. Білинський та ін.

У дефіляді, якою керував Григорій Головка, взяли участь сумівці з Клівленду, Парми, Конгетави, Ло-

рейну, Кентону і Колюмбусу. Грала духовна оркестра „Батурин” під керуванням мігра В. Кардаша.

Після відчитання численних письмових привітань короткі промови виголосили: д-р Р. Малащук і міг. І. Винник, Промову про ситуацію в Україні і на еміграції виголосив д-р П. Мірчук.

У мистецькій частині виступали: дівочий хор О. СУМ „Діброва” з Торонто під орудою мігра В. Кардаша, духовна оркестра „Батурин”, декламатори і танцюристи. Мистецькою частиною керував Теофіль Цінкевич. Оформили епену В. Мудрак, О. Чайка і Т. Білинський.

У Зустрічі взяло участь коло чотирьох тисяч осіб.

АКЦІЯ АБН В ШВЕЦІЇ ПРОТИ КОСИГІНА

Під час візитиsovetsького диктатора Косигіна в Швеції (11-13 липня) Центральний Комітет АБН, зокрема його Українська Делегація в складі мігра А. Бедрія та інж. Кузя, провели спільно з шведськими організаціями Юнікоміте і Демократичний Альянс цілий ряд акцій.

11 липня Демократичний Альянс зорганізував протестаційне віче, в якому взяло участь до 3-ох тисяч осіб. Між шістьма промовцями був і представник АБН. Комуністи кілька разів намагалися переривати промову українського представника, але шведська публіка вітала його гучними оплесками.

У великому демонстраційному поході шведи несли кілька транспарентів з написами: „Свобода Україні”, „За вільну Україну”, „Хай живе Україна”.

13 і 14 липня відбулися пресові конференції, на яких головним промовцем був міг. А. Бедрій.

Українська делегація відбула цілий ряд розмов з шведськими студентами, журналістами, професіоналами, військовиками.

В численних зустрічах делегати АБН роздали сотні примірників різної літератури. Особливе зацікавлення викликали лист українських в'язнів з російських концтаборів, публікація Вячеслава Чорновола і матеріали про Юрія Шухевича. Обговорено та намічено українсько-шведську співпрацю.

УСПІХ УКРАЇНЦІВ НА ТЕЛЕВІЗІЇ У ВАШІНГТОНІ

Д-р Катерина Кохно, професор Кларіон Стейт Коледжу в Кларіон, Па., та інж. Володимир Ю. Масєвський, голова Відділу ООЧСУ в Вашінгтоні, 3-го червня ц. р. були гостями-дискутантами на телевізійній програмі „Чекпойнт 14”, станції „Даблі-Еф-Ей-Ен — Ті Ві” у Вашінгтоні. Програма тривала від 7-ої до 10-ої год. вечора. Третім гостем-дискутантом був журналіст Думітру Даніелпол, а модератором Джан Гайтавер.

У програмі обговорено: справу російського і комуністичного імперіялізму, зокрема московську геноцидну політику супроти поневолених народів СССР, політику американського уряду в цій справі, вплив росіян і русофілів на уряд ЗСА, заколоти студентів в Америці

й Європі, вбивство д-ра Л. Кінга, негритянські заворушення, ЛСД — продукт для розкладу молоді, пенетрацію Москви на Середньому Сході, комуністичну змову в Греції, війну у В'єтнамі і мирові переговори в Парижі.

Ця програма, очевидно, стурбувалася советську амбасаду, бо її представник подзвонив до телевізійної станції, домагаючись інформації про д-р К. Кохно.

У першому виступі на телевізійній програмі „Чек-пойнт — 14”, що відбувся кілька місяців тому, брали участь д-р Л. Добрянський і д-р Р. Смаль-Стоцький, обговорюючи книжку д-ра Л. Добрянського „Бразильські росіяни”.

В третьому виступі — 24 червня — д-р М. Чировський, д-р Р. Смаль-Стоцький і п. Ю. Кульчицький, голова СУСТА, обговорювали проблеми російського імперіалізму, взявши за основу книжку д-ра М. Чировського „Введення до історії Росії”.

ПОДІЇ ВЕЛИКІ І МАЛЕНЬКІ

СТВОРИЛИ „АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ”

8 червня в готелі „Пікаделлі” в Нью Йорку відщепенці з КГЕ відбули крайовий з'їзд. Президію з'їзду очолював Дмитро Корбутяк. Доповіді про розбивацьку політику КГЕ виголосили Р. Барановський і Т. Сендзік, атакуючи УКНА та Організації Українського Визвольного Фронту за те, що не хочуть піддатися шантажеві організаторів КГЕ.

У результаті нарад присутні вирішили створити нову „демократичну організацію американських українців” під назвою „Асоціація Українців Америки”. Головну Раду АУА очолює Роман Барановський, Головну Управу Теодосій Сендзік, Контрольну Комісію П. Капцук, а Товарицький Суд — Павло Турула.

РОЗГАРДІЯНИ У „СЛОВІ”

Черговий з'їзд „Слові”, що відбувся в Нью Йорку 19 травня ц. р., засвідчив організаційну хаотичність і відсутність будь-якого ідейного стрижня в цьому об'єднанні письменників на чолі з п. Григорієм Костюком.

У головних доповідях з признанням згадувано „створів” МУР’у Петрова-Домонтовича, Косача, Костецького. Майбутність української літератури на еміграції — за модерністами-космополітами, — стверджувано на з'їзді.

У своїй статті в „Свободі” п-ні Л. Коваленко закидала проф. І. Коровицькому, що він у своїй доповіді образив почесного голову „Слові” У. Самчука, називавши його „неграмотним”, а І. Коровицький у своїй статті в тій же газеті заявив, що це Л. Коваленко образила У. Самчука, приписавши йому неграмотність. Що, мовляв, уже виявом неграмотності було б називати метра української літератури неграмотним. Як би там не було і які б не були причини, обурений автор „Волині” проголосив своє зречення з членства в „Слові” і вийшов зі з'їзду, забравши з собою резолюції. Отже, п'ятирічних резолюцій після з'їзду не опубліковано.

До тематики головних доповідей не входила най актуальніша тема визвольної боротьби українського народу під час і після другої світової війни, дармаща десятки „антибандерівських” романів уже вийшли в Україні на замовлення партійних чинників. Що більше, один з доповідачів на з'їзді вимагав викинути з творів наших письменників „партийну ідеологію упірської літератури та Колими”. Очевидно, на цю тему мають писати повісті в Україні підпільно в надії колись їх опублікувати.

Не чути було на з'їзді про Чорновола, Караванського, Масютка, Заливаху, не чути було неспівзвучних з генеральною лінією Управи „Слова” імен еміграційних авторів. Натомість свою доповідь Улас Самчук закінчив словами Пушкіна: „Когда-нибудь монах трудолюбів найдьтъ мой труд...” — зраджуючи у вимові своє українське походження.

Група письменників, обурених змістом і перебіgom з'їзду, зібралася наступного дня в літературно-мистецькому клубі, щоб поділитись своїми думками, але жадних кроків у напрямі оздоровлення, внесення житвої, творчої атмосфери в об'єднання „Слова” досі не зроблено.

Кол. член „Слова”

ОСЬ ВОНА — „ІДЕОЛОГІЯ”!

Хоч ского часу один із основоположників ОДУМ’у, п. Степаненко, ствердив, що ідеологія цій молодечій організації непотрібна, бо, мовляв, вона має синтезу різних ідеологій, його вихованець, „найактивніший одумівець”, п. Віктор Корсун, на конференції ЦК ОДУМ’у в дніх 13-14 квітня у своїй доповіді заявив дослівно таке (.Літопис ОДУМ’у” ч. 2 з 18 червня 1968 р.):

„...нам тут, на чужині, не треба боятися комуністів — адже п'ятдесят мільйонів українців із ними живуть і працюють (!)...”

„Нам треба домагатися, щоб мистці, письменники, композитори й інші мали свободу висловлюватись вільно про недоліки (!) українського народу”.

„Нам треба домагатися, щоб українські книжки (які саме книжки? — ред.) мали більший тираж і щоб вони були розповсюджені також в Україні, а не тільки на чужині”.

„Нам треба домагатися, щоб Україна (отже, УССР — ред.) мала своїх державних керівників, а не російських”.

„Нам треба, щоб американський уряд розмовляв із керівниками України (отже, УССР — ред.), а не Свєтського Союзу”.

„Нам треба домагатися, щоб більше українських мистецьких одиниць роз'їжджалися (?) по американських і європейських країнах”.

„Нам треба домагатися й працювати, щоб Україна не революційно, а поступово відступила від Росії...”

Якщо все це наведене угорі лише наслідок неграмотності загальної і політичної, ну, що ж, як кажуть, нема ради. А якщо справді така є „ідеологія” цієї молодечої організації?